

SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ MČ P1

Čtvrtá etapa plnění úkolu 1. 11. 2008 – 31. 7. 2009

Zadavatel:
Městská část Praha 1, Vodičkova 18

Zpracovali:
RNDr. Jana Temelová, Ph.D.
RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.
Mgr. Nina Dvořáková

Spolupráce:
Mgr. Lucie Pospíšilová
Mgr. Jana Jíchová
Bc. Dana Macešková
Karolína Lafatová

*Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Urbánní a regionální laboratoř (URRlab)*

Červenec 2009

Schválené údaje projektu

Zadavatel:

Městská část Praha 1, Vodičkova 18

Zpracovatel:

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta,
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Urbánní a regionální laboratoř (URRlab)

Kontakty na zpracovatele:

RNDr. Jana Temelová, Ph.D., RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Albertov 6, Praha 2, 128 43

Tel: 221995500, 221951378

e-mail: janatem@natur.cuni.cz; slamak@natur.cuni.cz

Předmět spolupráce:

Dlouhodobá spolupráce v oblasti monitorování demografických a migračních trendů na území Prahy 1 s důrazem na problematiku tzv. „vybydlování“ Prahy 1.

Cíl spolupráce:

Analýza dlouhodobých trendů v oblasti tzv. „vybydlování“ Prahy 1 a doporučení optimálních kroků ke zlepšení kvality života a atraktivity pro bydlení v Praze 1.

Délka spolupráce:

1. 9. 2007 do 31.7. 2009.

Ve čtvrté etapě analýzy byly zpracovány následující dílčí cíle:

- ☼ Zpracování dat z ankety s obyvateli a terénního šetření
- ☼ Vyhodnocení anketního a terénního šetření
- ☼ Formulace závěrů a doporučení

Tato část práce je vyhotovena v pěti výtiscích a je k dispozici rovněž v elektronické podobě na CD-ROM.

Obsah

1. ÚVOD	4
2. ANKETA S OBYVATELI MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 1	5
2.1 Metodika ankety	5
Sběr dat	
Struktura respondentů	
2.2 Vyhodnocení ankety	9
Dostupnost obchodů a služeb	
Kvalita fyzického prostředí	
Bezpečnost	
Bydlení a rezidenční stabilita	
Sociální vztahy a participace	
Denní mobilita	
2.3 Kvalita života obyvatel a hlavní problémy bydlení v městské části Praha 1	23
2.4 Kvalita života seniorů v centru Prahy	26
3 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ VE VYBRANÝCH LOKALITÁCH PRAHY 1.....	29
3.1 Metodika případových studií.....	29
3.2 Výběr modelových území pro případové studie.....	30
3.3 Vyhodnocení terénního šetření.....	31
3.4 Shrnutí.....	76
4 DOPORUČENÍ.....	77
4.1 Možnosti přilákání a stabilizace obyvatel městské části.....	77
4.2 Další doporučení.....	78
5 ZÁVĚRY ANALÝZY	80

Příloha

1. ÚVOD

Cílem práce ve čtvrté etapě projektu bylo především zpracování terénního šetření ve vybraných lokalitách a vyhodnocení ankety s obyvateli městské části Prahy 1.

Terénní šetření bylo provedeno v osmi typově odlišných rezidenčních lokalitách na území městské části Prahy 1. V rámci terénního šetření bylo mapováno zejména funkční využití jednotlivých domů, vybavenost lokality službami, hodnocena byla také kvalita rezidenčního prostředí a veřejných ploch.

Anketa byla zaměřena na sledování dostupnosti obchodů a služeb, hodnocení prostředí bydliště, bezpečnost, bydlení a stabilitu obyvatelstva, sociální kontakty a mobilitu obyvatelstva. V práci byly využity variantní metody distribuce a sběru dat. Anketní šetření patřilo mezi nejobtížněji realizovatelné části výzkumu. Doplnkově byly využity závěry dotazníkového šetření zaměřeného na kvalitu života seniorů v centru Prahy, které bylo realizováno v rámci diplomové práce zadané v návaznosti na projekt (Dvořáková, 2008).

2. ANKETA S OBYVATELI MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 1

2.1 Metodika ankety

Sběr dat

Cílem dotazníkového šetření (přesněji ankety) realizovaného s obyvateli městské části Praha 1 bylo zjistit, jak vnímají lidé žijící v centru Prahy kvalitu života a jak jsou spokojeni s rezidenčním prostředím, občanskou vybaveností, bezpečností a sociálními kontakty v místě svého bydliště. Úkolem ankety bylo rovněž identifikovat nejzávažnější problémy, které obyvatelé v místě bydliště vnímají. Hodnocení percepce Prahy 1 jako místa pro život představuje důležitý krok vedoucí k identifikaci nejzávažnějších problémů lokality i k následnému přijetí opatření směřujících ke zlepšení kvality života a stabilizaci obyvatel centra hlavního města.

Formulář dotazníku zhotovený pro anketní šetření byl rozdělen do šesti základních tematických oddílů. Obyvatelé hodnotili dostupnost obchodů a služeb v místě svého bydliště, kvalitu fyzického prostředí (fyzický stav domů, veřejné prostory, zeleň, dětská hřiště, čistotu a pořádek, možnosti parkování), bezpečnost, oblast bydlení a rezidenční stability v lokalitě, sociální kontakty (vztahy obyvatel, vazba k lokalitě, politická participace) a denní mobilitu (pohyb za prací, nákupy, volnočasovými aktivitami). Za účelem možnosti strukturovaného vyhodnocení ankety byly u každého respondenta zjišťovány základní identifikační údaje (pohlaví, věk, vzdělání, ekonomická aktivita, typ domácnosti, místo bydliště). Formulář dotazníku je obsažen v příloze.

S cílem zajistit co nejvyšší počet vyplněných dotazníků bylo přistoupeno k několika způsobům anketního sběru (viz tabulka 1). Ve dvoukolovém šetření (v červnu a říjnu 2008) byly dotazníky distribuovány ve všech základních a mateřských školách na území MČ Praha 1. Ochota základních škol spolupracovat na šetření, včetně škol zřizovaných městskou částí Praha 1, byla bohužel překvapivě velmi nízká. Další způsob sběru představovalo umístění letáku o probíhající anketě (viz příloha) a sběrného boxu v Informačním centru MČ Praha 1 (Vodičkova 18), kde si mohli obyvatelé vyzvednout formuláře dotazníků a vyplněné je přímo zde odevzdat. Zcela nečekaně se však navrátilo pouze 14 dotazníků. Na webových stránkách městské části Praha 1 byla dále zavěšena informace o probíhající anketě, kde byla obyvatelům Prahy 1 nabídnuta možnost vyplnit dotazník elektronicky přes Internet či zaslat formulář poštou (vedle možnosti vhodit dotazník do sběrného boxu). Podobná informace o probíhající anketě měla být zveřejněna

také v Měsíčníku Prahy 1, vyjednání umístění informace se však podařilo až po 5 měsících (v listopadovém vydání) od zahájení šetření. Naše předchozí zkušenosti z podobných anketních šetření mezi obyvateli městských čtvrtí jednoznačně ukázaly, že v zajištění uspokojivé návratnosti dotazníků hraje klíčovou roli vstřícný postoj místní samosprávy při mediaci šetření mezi svými obyvateli. Zájem a podpora anketního šetření ze strany MČ Prahy 1 byla bohužel výrazně nižší, než jsme původně očekávali na základě jednání s radními městské části Praha 1 při zadávání výzkumu. V porovnání s jinými zkoumanými lokalitami byl překvapivý rovněž nízký zájem obyvatel Prahy 1 o anketní šetření. Celkově se podařilo získat 189 vyplněných dotazníků. Tento počet přesto považujeme za dostatečný pro identifikaci nejzávažnějších problémů, které ovlivňují kvalitu života obyvatel MČ Praha 1.

Tabulka 1: Vyplněné dotazníky podle způsobu anketního sběru

Způsob sběru	Počet vyplněných dotazníků
Základní a mateřské školy	142
Informační centrum MČ P1	14
Internet	29
Pošta	4
Celkem	189

Struktura respondentů

Anketní dotazník vyplnilo celkem 189 obyvatel bydlících v různých částech městské části Praha 1. Strukturu respondentů podle pohlaví, věku a vzdělání ukazuje tabulka 2. Oproti skutečné struktuře trvale bydlící populace v Praze 1 převažují v anketním vzorku ženy, mladší a střední věkové kategorie (25-54 let) a obyvatelstvo s vyšším vzděláním (vysokoškolské a středoškolské s maturitou). Ženy a lidé s vyšším dosaženým vzděláním mají zpravidla větší zájem o kvalitu prostředí, ve kterém žijí a obecně se také ochotněji účastní výzkumných šetření. Vyšší zastoupení mladších a středních věkových kategorií ekonomicky aktivních obyvatel je pochopitelné vzhledem k tomu, že většina dotazníků byla sebrána díky spolupráci rodičů žáků základních a mateřských škol lokalizovaných v městské části. Tři čtvrtiny respondentů tedy žijí ve tří- a vícečlenných domácnostech se závislými dětmi do 15 let. Jedno- a dvoučlenné domácnosti, důchodci a studenti jsou v anketním vzorku zastoupeny v menší míře (viz obrázek 1). S ohledem na poslání šetření a jeho praktické využití v řízení městské části představuje převaha rodin s dětmi v anketním vzorku určitou výhodu. Analýza migrace totiž ukázala, že právě rodiny s dětmi patří ke skupinám, které ve větší míře centrum města opouštějí. Sledování jejich kvality života a spokojenosti s rezidenčním prostředím v centru Prahy jsou tedy klíčové

pro stabilizaci této složky populace v městské části (blíže zpráva z druhé etapy plnění úkolu).

Tabulka 2: Porovnání struktury respondentů anketního šetření a obyvatel městské části Praha 1

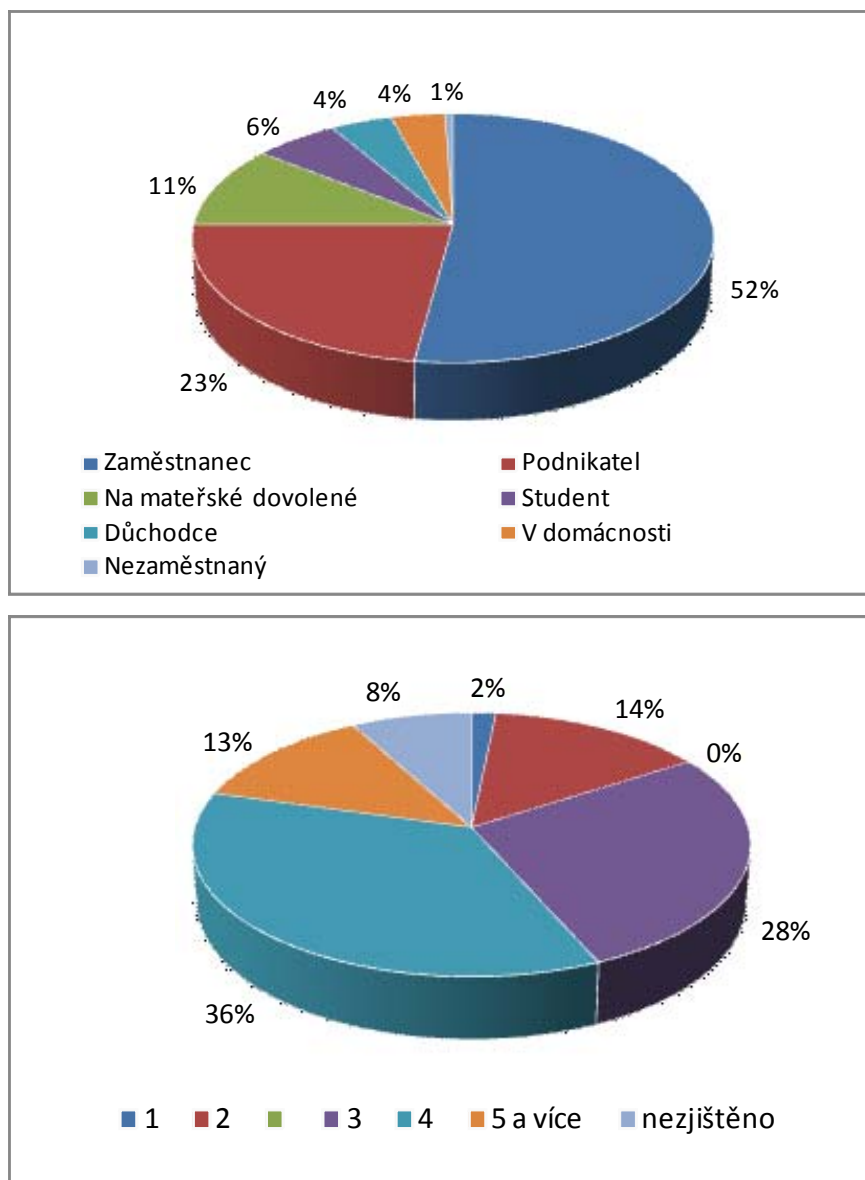
	Respondenti anketního šetření	Trvale hlášení obyvatelé MČ Praha 1
Pohlaví	<i>2008</i>	<i>2007</i>
- Muži	30%	49%
- Ženy	69%	51%
Věk	<i>2008</i>	<i>2007</i>
- 15-24	5%	10%
- 25-39	45%	25%
- 40-54	40%	21%
- 55-69	7%	20%
- 70 a více	2%	13%
Vzdělání	<i>2008</i>	<i>2001</i>
- Základní	3%	12%
- Střední bez maturity	12%	23%
- Střední s maturitou	50%	36%
- Vysokoškolské	34%	24%

Zdroj: Anketní šetření 2008, ČSÚ 2008, SLDB 2001.

Poznámka: U struktury obyvatel podle pohlaví a vzdělání představují dopočet do sta procent nezjištěné údaje.

Vzhledem k nižšímu zastoupení starých lidí v anketním vzorku jsme dále doplnili hodnocení kvality života obyvatel o analýzu populace seniorů v rámci diplomové práce. Práce byla účelově zadaná pro potřeby projektu a překrývala se v řadě témat. Senioři byli vybráni záměrně jako skupina obyvatel, kterou lze vzhledem k nižší mobilitě a nižší příjmové úrovni považovat za nejvíce ohroženou tlaky způsobenými komercializací centra Prahy. V rámci diplomové práce byla na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy zpracována podrobná pilotní analýza zaměřená na zhodnocení kvality života seniorů v centru Prahy (Nina Dvořáková, 2008, Kvalita života seniorů v centru Prahy). Práce je postavena na hloubkovém dotazníkovém šetření vedeném tazateli se 149 obyvateli Prahy 1 v důchodovém věku (60 let a více), které přináší důležité poznatky o hlavních problémech v každodenním životě této skupiny obyvatel centra města.

Obrázek 1: Ekonomická aktivita respondentů a počet členů v domácnostech

Zdroj: Anketní šetření 2008 (počet respondentů, n = 189).

2.2 Vyhodnocení ankety

V rámci anketního šetření hodnotili obyvatelé městské části Praha 1 těchto šest okruhů kvality života:

- dostupnost obchodů a služeb
- kvalita fyzického prostředí
- bezpečnost
- bydlení a rezidenční stabilita
- sociální vztahy a participace
- denní mobilita

Dostupnost obchodů a služeb

Spokojenost obyvatel Prahy 1 s nabídkou obchodů a služeb v městské části je poměrně nízká. Pouze 30 % respondentů uvedlo, že v místě bydliště nepostrádají žádný obchod či službu a rovněž k jejich kvalitě a cenové úrovni neuvedli žádné výhrady. Zbytek dotazovaných obyvatel vyjádřil nespokojenost s dosažitelností některých obchodů a služeb, či s kvalitou a především cenou nabízeného zboží. Největší počet respondentů považuje za špatně dostupné obchody se základním zbožím; 30 % dotázaných obyvatel zmínilo potraviny nebo drogerii (viz tabulka 3). Řada obyvatel postrádá v okolí svého bydliště také papírnictví a železářství (každý z nich uvedlo 10 % respondentů) i různě zaměřené obchody s potravinami jako jsou maso a uzeniny (7 % respondentů) či ovoce a zelenina (6 % respondentů). Negativně je vnímáno rovněž mizení praktických služeb pro místní obyvatele z centra města, především různých druhů opraven (např. obuvi, oděvů, brašen, domácích spotřebičů). Některé maminky s malými dětmi si stěžovali na nedostatek obchodů a zařízení zaměřených na děti a kojence (např. kojenecké potřeby, oděvy, dětské koutky, kavárny či cukrárny přátelské k rodinám). Z územního hlediska pociťovali špatnou dostupnost služeb více lidé žijící na levém břehu pražského centra, tedy na Malé Straně a Hradčanech, kde vybavenost obchody a službami denní potřeby obecně horší.

Vedle špatné dosažitelnosti obchodů a služeb se nespokojenost některých obyvatel Prahy 1 vztahovala k ceně a kvalitě místních provozoven. Nejčastěji si lidé stěžovali na vysoké ceny v obchodech či na finanční nedostupnost konkrétních obchodů a služeb, nejčastěji potravin a restaurací, ale také kadeřnictví, pekárny, či posilovny (vysoké ceny zmínilo 11

% respondentů). Někteří respondenti (5 %) by na Praze 1 uvítali více obchodů s potravinami typu samoobsluhy se širokým sortimentem zboží.

Tabulka 3: Špatně dosažitelné obchody a služby v městské části Praha 1

Obchod / služba	Počet respondentů¹	Podíl respondentů¹
Potraviny	32	17%
Drogerie	25	13%
Papírnictví	19	10%
Železářství	19	10%
Maso a uzeniny	13	7%
Ovoce a zelenina	12	6%
Opravy	10	5%
Obuv	6	3%
Obchody a zařízení pro děti	6	3%
Pekařství, cukrárna	5	3%
Sportoviště	4	2%
Kadeřnictví	4	2%
Jiné obchody / služby (nejčastěji elektro, trafika, čistírna, prádelna, bio potraviny, galanterie)	26	14%

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

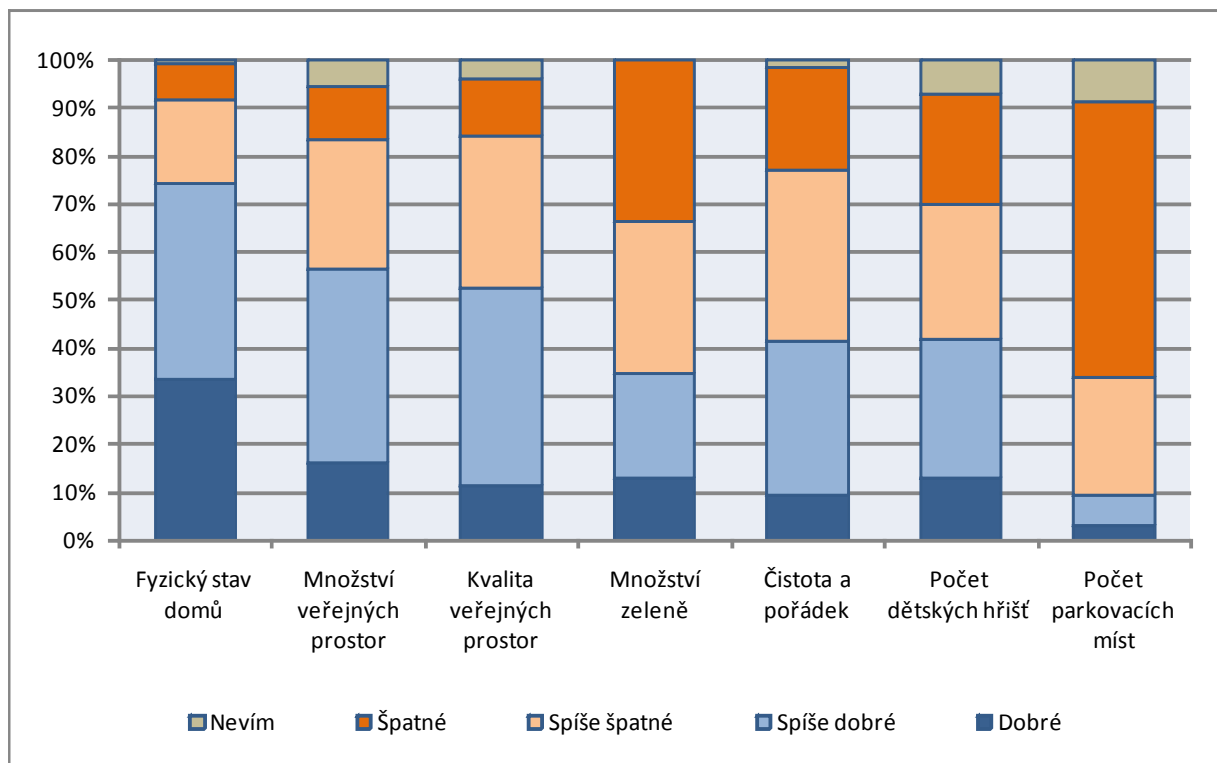
Poznámka: 1 Počet / podíl respondentů, kteří daný obchod či službu zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen. 30 % respondentů nepostrádá v místě bydliště žádný obchod ani službu.

Kvalita fyzického prostředí

Kvalita fyzického prostředí v místě bydliště byla hodnocena na základě spokojenosti respondentů se stavem obytných domů, veřejných prostor, čistotou a pořádkem, nabídkou dětských hřišť a parkovacích možností v místě bydliště. Nejlépe hodnotí obyvatelé Prahy 1 fyzický stav domů, který považují téměř tři čtvrtiny respondentů za dobrý či spíše dobrý (obrázek 2). Naopak největší nespokojenost vyjádřili respondenti s možnostmi parkování v místě bydliště. Přes 80 % lidí bydlících v první městské části považuje počet parkovacích míst za nedostatečný. Ačkoli zóny placeného stání fungují v Praze 1 již více než 10 let, zdá se, že toto opatření příliš nepřispělo ke spokojenosti rezidentů pražského centra s možnostmi parkování v místě svého bydliště¹.

¹ 92 % respondentů má v městské části Praha 1 trvalé bydliště.

Obrázek 2: Hodnocení prostředí bydliště

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

Centra měst zpravidla nenabízí dostatek zelených ploch vhodných k odpočinku a krátkodobé rekreaci obyvatel. Není tedy překvapivé, že v Praze 1 hodnotí přibližně dvě třetiny respondentů množství zeleně jako špatné či spíše špatné (obrázek 2). V zásadě nejen zeleň, ale i samotná čtvrť může představovat příjemné místo k procházce či posezení, pokud je ovšem prostředí upravené a udržované. V centru Prahy je však se stavem čistoty a pořádku spokojeno pouze 41 % oslovených obyvatel. O něco lépe je hodnoceno množství a kvalita veřejných prostor v městské části Praha 1; 56 % respondentů považuje množství veřejných prostor za dostatečné, ale pouze polovina respondentů je spokojena s jejich kvalitou. K nejvíce využívaným veřejným prostorům a zeleným plochám v Praze 1 patří Petřín, Kampa a Žofín (tabulka 4). Tyto zelené plochy využívají obyvatelé nejčastěji k procházkám, k aktivitám spojeným s hrou dětí a také k venčení psů. Především rodiče s dětmi pociťují nedostatek dětských hřišť v centru Prahy (50 % respondentů). Respondenti uváděli mezi nejnavštěvovanějšími dětská hřiště v Lannově ulici (Na Františku), u Hlavního nádraží a v Masné ulici (tabulka 4).

Tabulka 4: Nejvíce využívané veřejné prostory v Praze 1

Veřejný prostor	Počet respondentů¹	Podíl respondentů¹	Nejčastější aktivity
Petřín	64	34 %	Procházky, hra dětí, venčení psa
Kampa	47	25 %	Procházky, hra dětí, venčení psa
Žofín	32	17 %	Hra dětí, procházky, setkání s přáteli
Letná ²	19	10 %	Procházky, venčení psa
park a hřiště Lannova / Na Františku	16	8 %	Hra dětí, sport
hřiště u Hlavního nádraží	15	8 %	Hra dětí
Nábřeží Vltavy	13	7 %	Procházky, venčení psa
Františkánská zahrada	11	6 %	Hra dětí, odpočinek
Vojanovy Sady	8	4 %	Procházky, hra dětí
Dětský ostrov	7	4 %	Hra dětí, odpočinek
hřiště Masná ulice	6	3 %	Hra dětí
ostrov Štvanice	6	3 %	Venčení psa, skateboarding

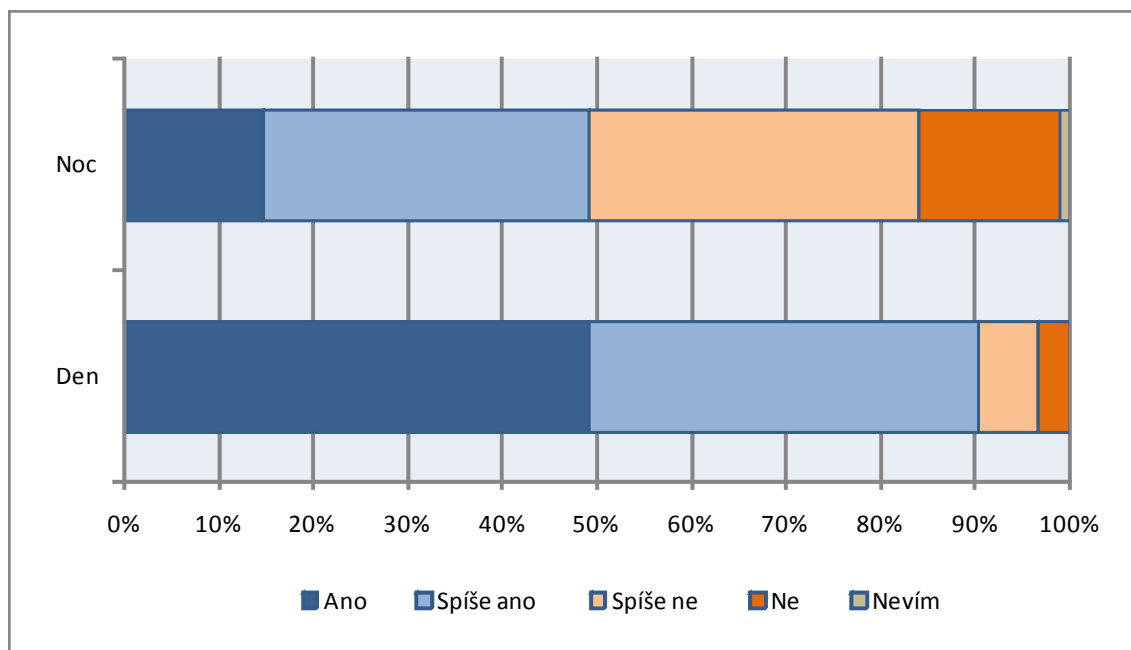
Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

Poznámka: 1 Počet / podíl respondentů, kteří daný veřejný prostor zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen. 13 % respondentů neuvedlo žádný konkrétní veřejný prostor. 2 Nenachází se v městské části Praha 1.

Bezpečnost

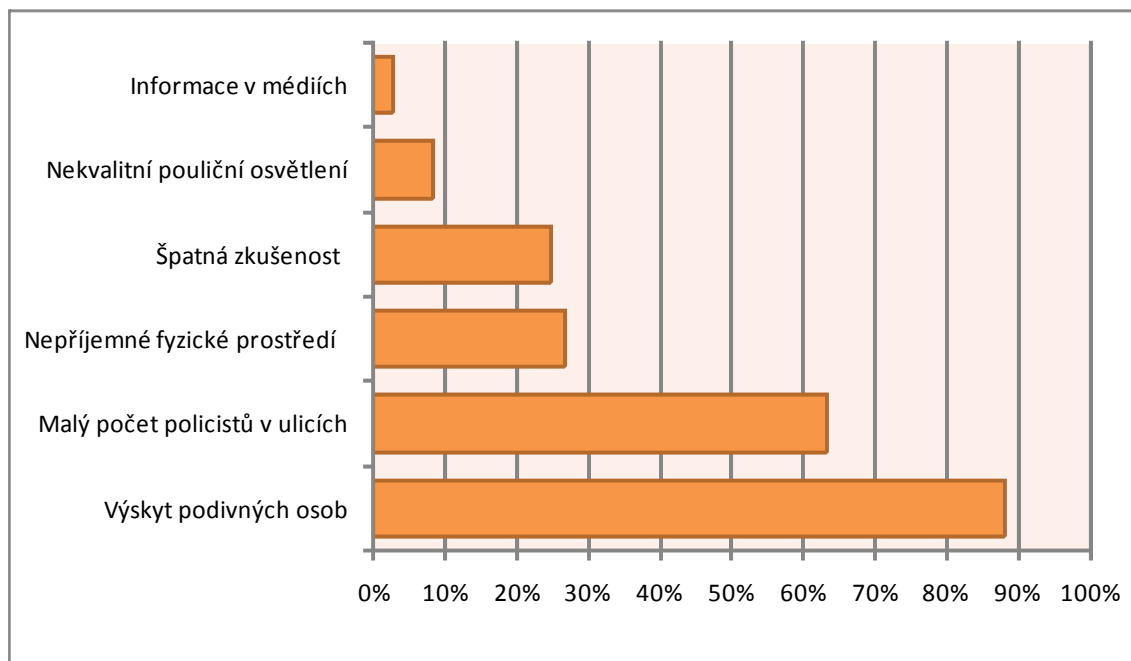
Z obrázku 3 je patrné, že během dne vnímá většina respondentů (90 %) okolí svého bydliště v centru města jako více či méně bezpečné (ve smyslu ohrožení kriminalitou). Naopak pocit bezpečí obyvatel Prahy 1 v nočních hodinách výrazně klesá. Pouze 49 % respondentů považuje centrum města za bezpečné i po setmění. Ačkoli ženy patří obecně k bojácnějším skupinám obyvatel, je překvapivé, že nebezpečnost centra města v nočních hodinách je vnímána v podstatě shodně oběma pohlavími. Mezi hlavní důvody zvýšeného pocitu ohrožení patří podle dotazovaných obyvatel především výskyt podivných osob v různých částech centra Prahy (tento důvod uvedlo 88 % respondentů). Lidé si stěžují také na malý počet policistů v ulicích města (63 % respondentů). Přibližně čtvrtina oslovených osob spojuje snížený pocit bezpečí s předchozí špatnou zkušeností či nepříjemným fyzickým prostředím některých míst (obrázek 4).

Obrázek 3: Pocit bezpečí v místě bydliště

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

Obrázek 4: Důvody nižšího pocitu bezpečí

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 109).

Poznámka: Podíl respondentů, kteří daný důvod zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen.

Přibližně dvě třetiny respondentů uvedly konkrétní místo v Praze 1, které vnímají jako nebezpečné, 35 % obyvatel nespojuje zvýšené ohrožení se žádným konkrétním územím či prostorem v městské části. Mezi nebezpečnými místy se nejčastěji objevovalo Hlavní nádraží a přilehlý park, okolí metra Národní třída (nákupního centra Tesca), Václavské

náměstí i hojně využívaný Petřín (tabulka 5). Obyvatelé Prahy 1 často zmiňovali mezi nebezpečnými místy také park na Karlově náměstí, horní část Václavského náměstí a Čelakovského sady. Z hlediska typu prostoru převažují mezi nejčastěji zmiňovanými nebezpečnými místy parky, nádraží, okolí stanic metra a nákupních center, hlavní náměstí a ulice s koncentrací nočních podniků a nevěstinců. Pocity ohrožení vyvolává v obyvatelích Prahy 1 přítomnost různých podivných osob, bezdomovců, narkomanů, opilých lidí i kriminálních živlů, například kapsářů a překupníků drog (tabulka 5). Velmi znepokojující je vysoký podíl obyvatel Prahy 1 se špatnou zkušeností z výše zmíněných nebezpečných míst, ať už osobní či někoho ze svých blízkých a známých; 60 % respondentů poukázalo na špatnou zkušenost ať už v podobě obtěžování, tak vážnějšího přepadení či okradení.

Tabulka 5: Nejčastější místa v Praze 1, která vnímají obyvatelé jako nebezpečná

Místo	Počet respondentů ¹	Podíl respondentů ¹	Nejčastější důvody
Hlavní nádraží a přilehlý park	31	16 %	Narkomani, bezdomovci, podivné osoby, kapsáři
Okolí metra Národní třída / Tesca	30	16 %	Bezdomovci, podivné osoby, narkomani, opilci
Václavské náměstí	20	11 %	Podivné osoby, překupníci drog
Petřín	17	9 %	Bezdomovci, podivné osoby, narkomani
Park na Karlově náměstí ²	7	4 %	Podivné osoby, narkomani
Horní část Václavského náměstí / Čelakovského sady	7	4 %	Narkomani, bezdomovci
Park Kampa	6	3 %	Podivné osoby, bezdomovci
Masarykovo nádraží	5	3 %	Bezdomovci, narkomani
Ve Smečkách	5	3 %	Narkomani, nevěstince
Můstek / Jungmannovo náměstí	4	2 %	Bezdomovci, opilí lidé
Staroměstské náměstí	4	2 %	Kapsáři, taxikáři

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

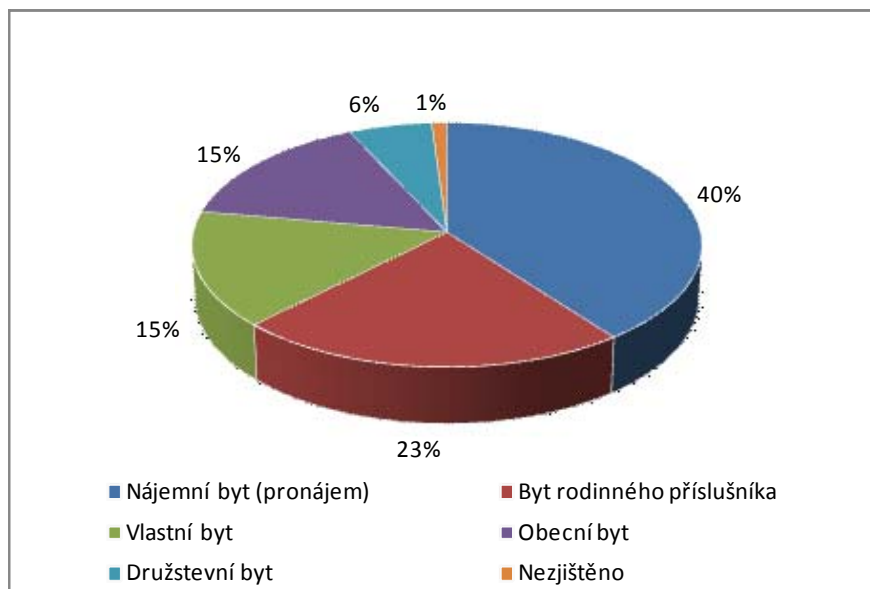
Poznámka: 1 Počet / podíl respondentů, kteří daný veřejný prostor zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen. 35 % respondentů neuvedlo jako nebezpečné žádné konkrétní místo. 2 Z lokalizováno části na Praze 2.

Bydlení a rezidenční stabilita obyvatel

Městská část Praha 1 patří k dynamicky se vyvíjejícím a pulsujícím částem metropole. Střed města se řadí ve všech velkých městech k oblastem s velkou migrační výměnou, denní mobilitou i pohybem turistů, pracujících a dalších návštěvníků. Zároveň se zde nacházejí největší rozdíly mezi statisticky evidovaným počtem trvale bydlících obyvatel a skutečně bydlícím obyvatelstvem. Z celkového počtu respondentů 92 % uvedlo, že má v městské části Praha 1 hlášeno trvalé bydliště. Na základě anketního šetření lze tedy rozdíly mezi trvale hlášeným a skutečně bydlícím obyvatelstvem v městské části odhadovat na přibližně 10 %. Zároveň je však třeba předpokládat, že anketního šetření o kvalitě života v místě bydliště se ochotněji účastnili lidé, kteří svůj pobyt v centru Prahy nepovažují za přechodný. Rozdíl mezi oběma populacemi bude ve skutečnosti pravděpodobně ještě vyšší.

Většina oslovených obyvatel (40 %) žije v centru Prahy v nájemním bydlení (obrázek 5). Téměř čtvrtina respondentů využívá byt patřící rodinnému příslušníku. Po 15 % obyvatel žije v bytech v osobní vlastnictví a v obecních bytech.

Obrázek 5: Bydlení podle vlastnictví

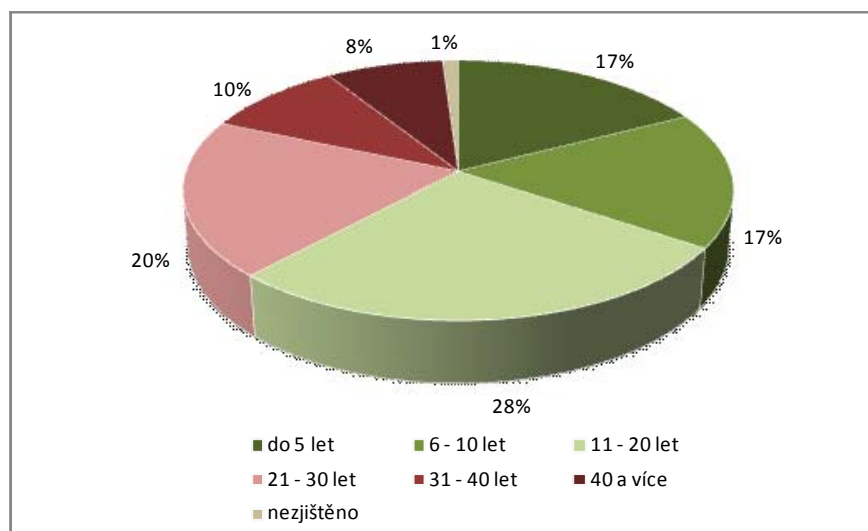

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

Respondenti anketního šetření bydlí na území městské části v průměru 19 let. Většina oslovených obyvatel (62 %) přišla do Prahy 1 po roce 1989 (obrázek 6). Noví rezidenti, kteří se do centra Prahy přistěhovali během posledních 10 let, tvoří 34 % respondentů. Přibližně 38 % oslovených obyvatel žilo v Praze 1 již před rokem 1989, 18 % respondentů strávilo v centru Prahy více než 30 let svého života. Tito rezidenti

představují relativně stabilní složku populace městského centra, u které lze předpokládat velmi silný vztah k místu bydliště. Zatímco většina dlouhodobých obyvatel Prahy 1 se v životě nestěhovala více než dvakrát, téměř polovina lidí žijících na území městské části od počátku transformačního období se již v životě přestěhovala více než třikrát (tabulka 6). Tito obyvatelé tedy patří na rezidenčním trhu k mobilnější složce populace a pravděpodobnost dalšího stěhování je u nich vyšší.

Obrázek 6: Počet let prožitých v lokalitě

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

Tabulka 6: Rezidenční stabilita obyvatel centra

Počet let v lokalitě	Počet stěhování v životě			
	0	1 až 2	3 až 5	6 a více
21 a více let	35%	45%	20%	0%
do 20 let	4%	49%	34%	13%

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 181).

Většina respondentů anketního šetření (66 %) nemá v úmyslu odstěhovat se z Prahy 1 (obrázek 7). Určité rozdíly jsou však patrné v postoji dlouhodobých a „nových“ obyvatel pražského centra. Zatímco lidé žijící v Praze 1 dle než 21 let chtějí v 75 % případů setrvat v místě současného bydliště, má tento úmysl jen 60 % obyvatel bydlících v centru města méně než 20 let. Tato skutečnost opět potvrzuje nižší rezidenční stabilitu „nově“ příchodního obyvatelstva. Jako nejčastější důvody pro odchod z lokality uváděli respondenti problémy v oblasti životního a obytného prostředí bydliště; velkou hlučnost (37 % respondentů), nedostatek kvalitní zeleně (23 %), nízký pocit bezpečí (14 %) a špatné ovzduší (12 %). U sedminy respondentů stojí za úmyslem odejít z lokality drahé bydlení a vysoké nájem (tabulka 7). Některé rodiny zvažují odchod z Prahy 1 do prostředí, které by více vyhovovalo životu s dětmi (tento důvod uvedlo 12 %

respondentů). V menší míře se mezi důvody stěhování z centra města objevovaly také problémy s parkováním, turistický ruch, nepořádek, silný provoz aut, špatná dostupnost obchodů a služeb či nevyhovující byt (tabulka 7).

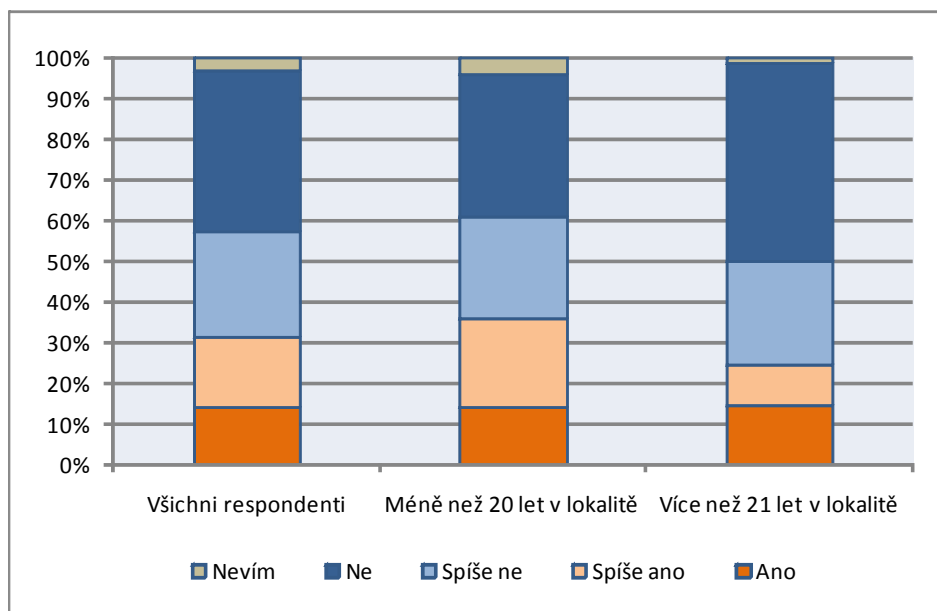
Tabulka 7: Důvody stěhování z Prahy 1

Důvod stěhování	Počet respondentů ¹	Podíl respondentů ¹
Velká hlučnost	21	37 %
Nedostatek kvalitní zeleně	13	23 %
Nízký pocit bezpečí, bezdomovci, narkomani	8	14 %
Vysoký nájem, drahé bydlení	8	14 %
Špatné ovzduší	7	12 %
Nevyhovující prostředí pro rodiny s dětmi	7	12 %
Problémy s parkováním	6	10 %
Turistický ruch, množství cizinců	5	9 %
Nepořádek, špína	5	9 %
Silný provoz aut	5	9 %
Nedostupné obchody a služby	4	7 %
Nevyhovující byt	4	7 %

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 57).

Poznámka: 1 Počet / podíl respondentů, kteří daný důvod zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen.

Obrázek 7: Úmysl odstěhovat se z Prahy 1 podle počtu let prožitých v lokalitě

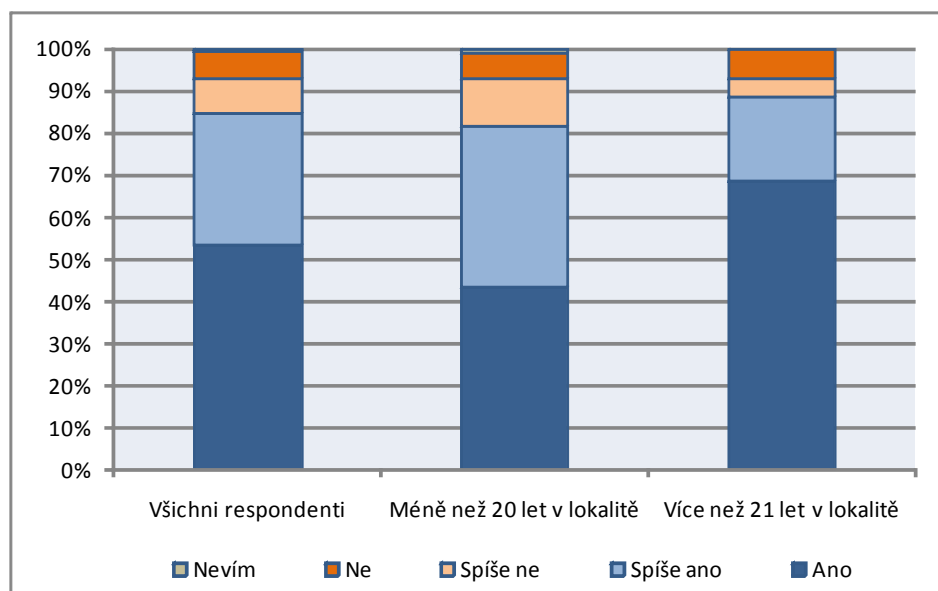

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 186, 115, 70).

Délka pobytu respondentů v lokalitě ovlivňuje také pocit domova v místě bydliště (obrázek 8). Ačkoli v Praze 1 se cítí doma převážná část 84 % oslovených obyvatel,

vztah k lokalitě jako místu domova je o něco silnější u lidí žijících v centru města více než 21 let (89 % oproti 81 % u obyvatel žijících v Praze 1 méně než 20 let).

Obrázek 8: Pocit domova v místě bydliště

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 186, 115, 70).

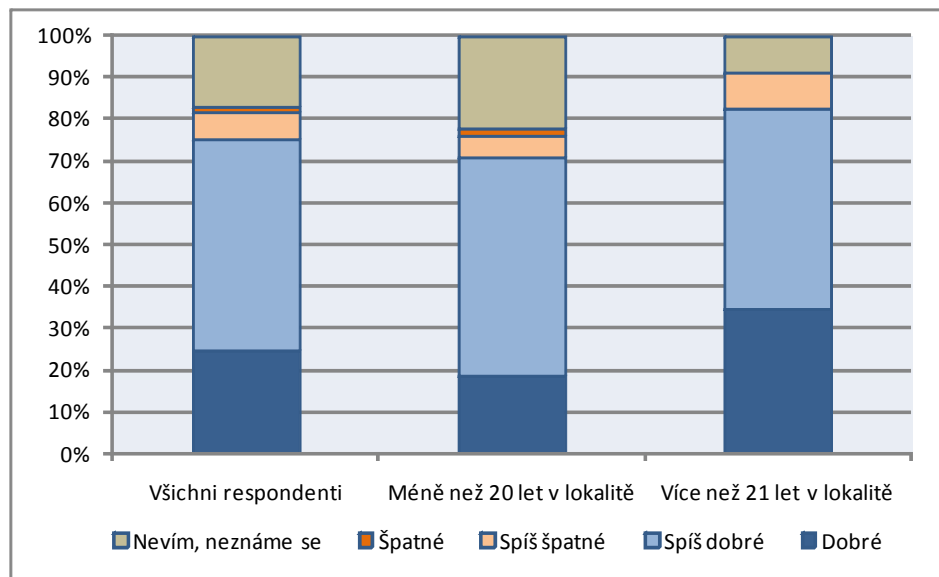
Sociální vztahy a participace

Vnímání sociálních vztahů obyvateli Prahy 1 lze celkově hodnotit jako pozitivní. Tři čtvrtiny respondentů hodnotí vztahy obyvatel v místě svého bydliště jako dobré či spíše dobré (obrázek 9). Pohled na sociální vztahy obyvatel je opět ovlivněn dobou prožitou v centru města. Lidé bydlící v Praze 1 déle než 21 let hodnotí vzájemné vztahy obyvatel v místě bydliště lépe než lidé, kteří přišli do Prahy 1 v průběhu transformačního období (obrázek 9). Mezi novými rezidenty je navíc viditelně vyšší podíl lidí, kteří vztahy nedovedou zhodnotit, protože obyvatele ve svém okolí neznají (nejvýraznější u rezidentů žijících v lokalitě méně než 5 let).

Více než polovina oslovených obyvatel se domnívá, že lidé v jejich okolí si alespoň občas vzájemně pomáhají (např. vyzvedávání pošty, půjčování náradí, drobné opravy, pomoc při nemoci). Zatímco častou a velmi častou vzájemnou výpomoc obyvatel v místě bydliště připouští čtvrtina respondentů, téměř třetina se domnívá, že si lidé pomáhají jen zřídka kdy nebo dokonce vůbec (obrázek 10). Poměrně velkou roli ve vnímání vzájemné výpomoci však hraje věk. Obyvatelé starší 40 let uvedli žádnou či řídkou výpomoc jen ve 27 % případů, u respondentů do 40 let takto smýšlí 36 %. Hodnocení vztahů se sousedy

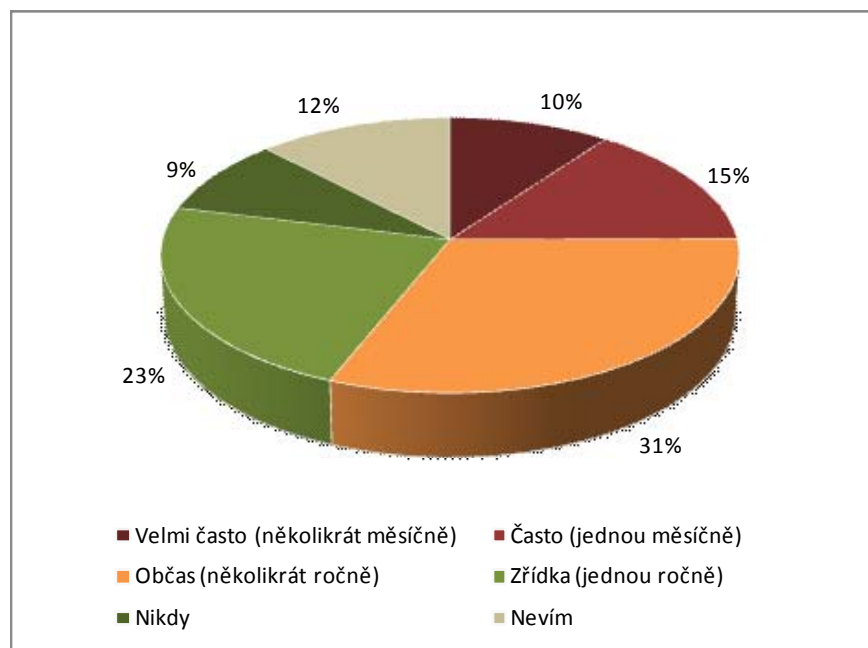
a ochoty sousedů pomoci dopadlo ještě lépe u seniorů, blíže kapitola 2.4 Kvalita života seniorů v centru Prahy.

Obrázek 9: Vztahy obyvatel v místě bydliště

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 186, 117, 69).

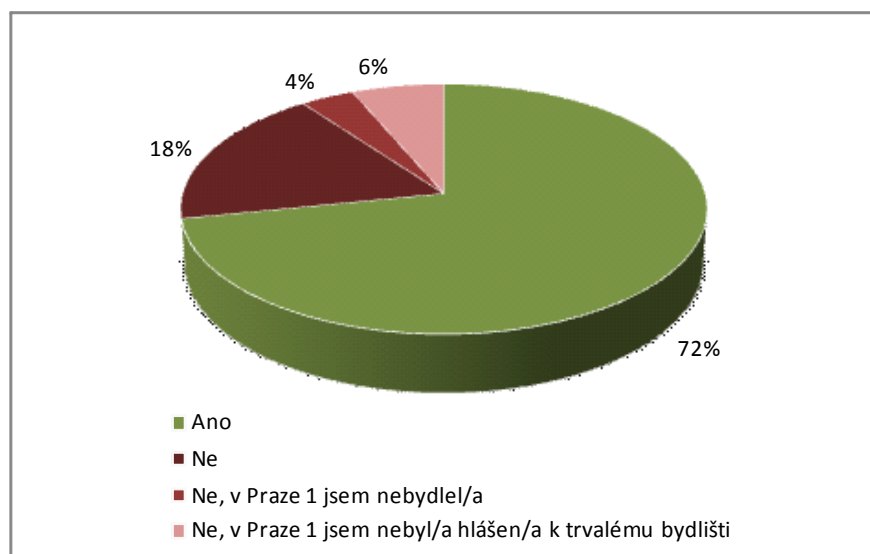
Obrázek 10: Vzájemná výpomoc obyvatel v místě bydliště

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 189).

Podle výsledků dotazníkového šetření se voleb do zastupitelstva městské části zúčastnilo 72 % respondentů (obrázek 11). 10 % respondentů uvedlo, že k místním volbám nepřišlo, protože v městské nebyli přihlášení k trvalému bydlišti, či zde vůbec nežili.

Obrázek 11: Účast ve volbách do zastupitelstva městské části v roce 2006

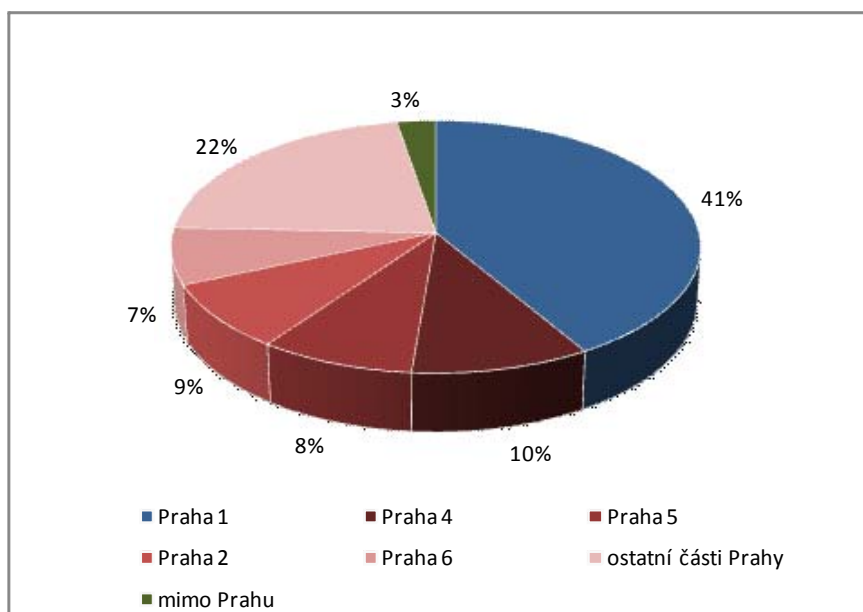
Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 188).

Denní mobilita

Městská část Praha 1 je kromě bydliště také místem pracoviště pro 41 % oslovených obyvatel (obrázek 12). Tito lidé tráví v centru Prahy převážnou část dne nejen jako rezidenti, ale zároveň i jako uživatelé území. Lze předpokládat, že pro tyto osoby, spolu s důchodci, ženami na mateřské dovolené a živnostníky pracujícími z domova, hraje kvalita prostředí centra města mimořádný význam v jejich každodenním životě. Více než polovina respondentů (56 %) vyjíždí za prací do jiných částí Prahy, nejčastěji do městských obvodů Praha 4, 5, 2 a 6.

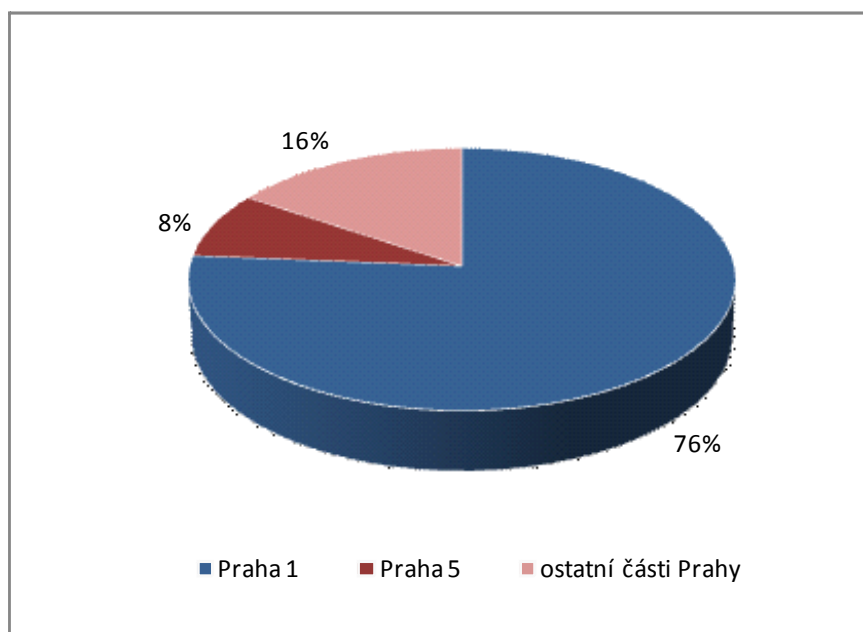
K nákupům potravin využívá Prahu 1 tři čtvrtiny oslovených obyvatel (obrázek 13). Nejčastěji nakupují obyvatelé Prahy 1 ve větších supermarketech v centru města (např. Tecso na Národní třídě, Albert a Billa na Náměstí Republiky, Billa ve Vodičkově, supermarkety na Václavském náměstí, Na Poříčí). 8 % respondentů (zejména rezidentů Malé Strany) nakupuje potraviny v Praze 5 na Smíchově, v supermarketech v okolí křižovatky Anděl. Někteří oslovení obyvatelé Prahy 1 jezdí za nákupy do komerčních zón na okraji města (nejčastěji Globus na Zličíně).

Obrázek 12: Místo pracoviště respondentů

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 152).

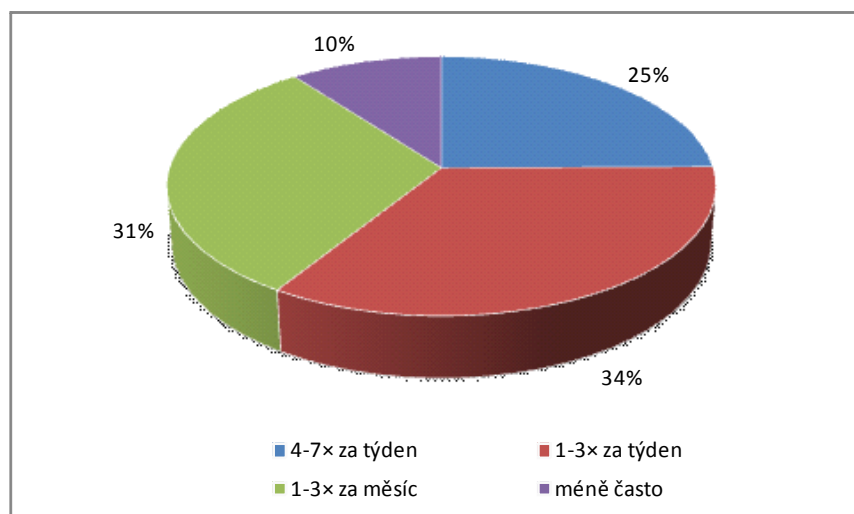
Obrázek 13: Místo nákupu potravin respondentů

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 173).

Vedle zaměstnání a nákupu potravin využívají obyvatelé Prahy 1 městskou část také ve volném čase. Intenzita využití centra města k procházkám, návštěvám kulturních a zábavních zařízení apod. se mezi obyvateli liší. Většina respondentů (59 %) tráví volný čas mimo domov na území Prahy 1 několikrát týdně (obrázek 14). 41 % respondentů však využívá Prahu 1 k procházkám či zábavě pouze příležitostně (1 až 3 krát měsíčně a méně).

Obrázek 14: Využití Prahy 1 ve volném čase

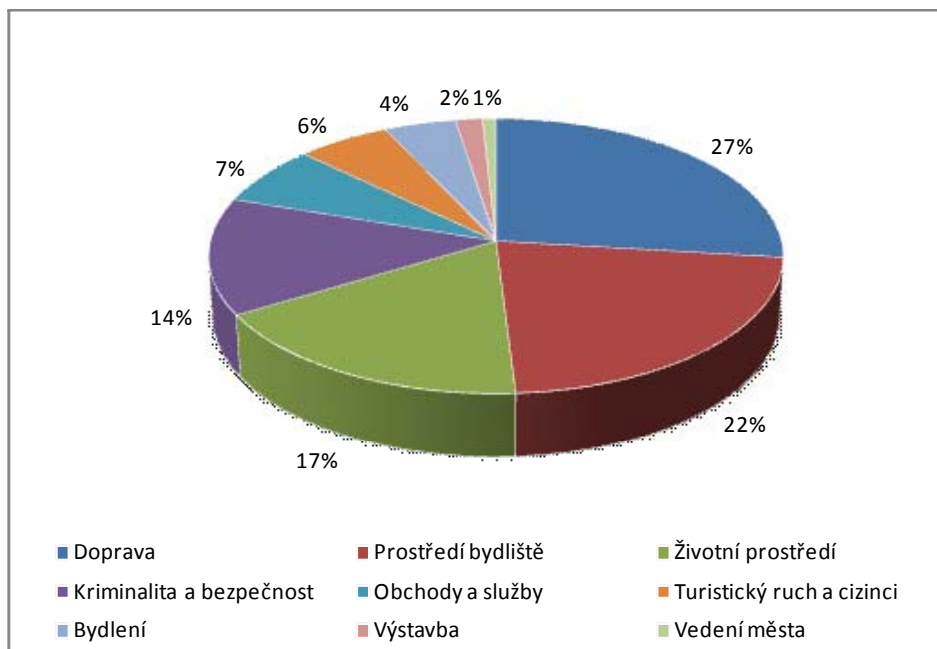

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 185).

2.3 Kvalita života obyvatel a hlavní problémy bydlení v městské části Praha 1

Největší problémy, které ovlivňují kvalitu života obyvatel v městské části Praha 1, identifikovali respondenti v sedmi širších oblastech; doprava (27 % respondentů), prostředí bydliště (22 %), životní prostředí (17 %), kriminalita a bezpečnost (14 %), dále obchody a služby, turistický ruch a cizinci a nakonec bydlení (obrázek 15).

Obrázek 15: Největší problémy v městské části Praha 1 podle oblastí

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 164).

Poznámka: Podíl respondentů, kteří daný problém zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen. 13 % respondentů neuvedlo žádný problém v místě bydliště.

Tabulka 8 ukazuje, že z konkrétních problémů v místě bydliště trápí oslovené obyvatele nejvíce špatné možnosti parkování (36 % respondentů), dále hluk (nejen ve dne, ale i v nočních hodinách) (27 %) a přetížená doprava s hustým automobilovým provozem (21 %). Velkým problémem ve vztahu k životnímu prostředí bydliště je ovšem pro respondenty také nepořádek a špína na ulicích a veřejných prostorech (15 %), nedostatek zeleně a parků (13 %) a znečištěné ovzduší (11 %). V oblasti kriminality a bezpečnosti je obyvatelům nepříjemná přítomnost podivných a nepřizpůsobivých osob v městském centru – bezdomovců, opilých lidí, narkomanů (celkem zmínilo 17 % respondentů). Řadu oslovených obyvatel trápí také špatné možnosti nakupování a finanční dostupnost obchodů a služeb v místě bydliště (celkem 14 % respondentů).

Tabulka 8: Konkrétní problémy v místě bydliště

Oblast	Nejčastější konkrétní problém	Počet respondentů¹	Podíl respondentů¹
<i>Doprava</i>	Parkování	59	36 %
	Přetížená doprava, hustý automobilový provoz	34	21 %
<i>Prostředí bydliště</i>	Nepořádek, špína	25	15 %
	Nedostatek zeleně a parků	21	13 %
	Psí výkaly na chodnících a trávnicích	9	5 %
	Nedostatek kvalitních hřišť pro děti a mládež	6	4 %
<i>Životní prostředí</i>	Hluk	36	22 %
	Znečištěné ovzduší	18	11 %
	Hluk v nočních hodinách	8	5 %
<i>Kriminalita a bezpečnost</i>	Bezdomovci	13	8 %
	Podivné osoby a opilci	8	5 %
	Narkomani, drogy	7	4 %
	Prostituce	5	3 %
<i>Obchody a služby</i>	Možnosti nákupů, dostupnost služeb	12	7 %
	Finančně nedostupné obchody	7	4 %
	Nedostatek ochodů s potravinami	5	3 %
<i>Turistický ruch a cizinci</i>	Hluční a opilí turisté / cizinci	4	2 %
	Upřednostňování zájmů turistů před rezidenty	4	2 %
<i>Bydlení</i>	Vysoké ceny bydlení	7	4 %
	Vylidňování obytných domů	3	2 %
<i>Výstavba</i>	Stavební ruch	6	4 %

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 164).

Poznámka: 1 Počet / podíl respondentů, kteří daný problém zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen. 13 % respondentů neuvedlo žádný problém v místě bydliště.

Vedle problémů, které respondenti v souvislosti s bydlením v centru Prahy uvedli, však Praha 1 nabízí řadu pozitiv, které podporují atraktivitu bydlení ve středu města a díky kterým zde část obyvatel plánuje setrvat. Téměř polovina respondentů uvedla důvody, které ukazují na jejich silný citový vztah k místu; zvyk, pocit domova, mám to zde rád/a, jsem tu spokojen/a a podobně (tabulka 9). Hlavní devizu městského centra, kterou oceňuje i řada rezidentů, pak představuje duch a kouzlo historického centra, krása architektury a množství památek (17 % respondentů). Poslední významnější skupina důvodů pro setrvání v Praze 1 vyplývá z centralisty městské části a zahrnuje dobrou dostupnost zaměstnání, škol, obchodů, služeb, MHD, kultury a dalších aktivit vázaných na města a zejména jejich centra.

Tabulka 9: Důvody setrvání v Praze 1

Důvod setrvání	Počet respondentů¹	Podíl respondentů¹
Zvyk, citový vztah k místu, pocit domova	21	22 %
Líbí se mi zde, mám to tu rád/a	15	15 %
Jsem tu spokojen/a, bydlení mi vyhovuje	10	10 %
Duch a kouzlo historické Prahy	9	9 %
Krásná architektura, památky, líbí se mi historické centrum	8	8 %
Děti zde chodí do školy	8	8 %
Blízkost zaměstnání	8	8 %
Žiji zde od narození	7	7 %
Vše je zde na dosah	6	6 %
Příjemné a vyhovující prostředí	4	4 %
Dostupnost obchodů a služeb	4	4 %
Snadná dostupnost centra MHD	4	4 %
Blízkost kultury	4	4 %

Zdroj: Anketní šetření 2008 (n = 97).

Poznámka: 1 Počet / podíl respondentů, kteří daný důvod zmínili. Počet odpovědí jednoho respondenta nebyl omezen.

2.4 Kvalita života seniorů v centru Prahy

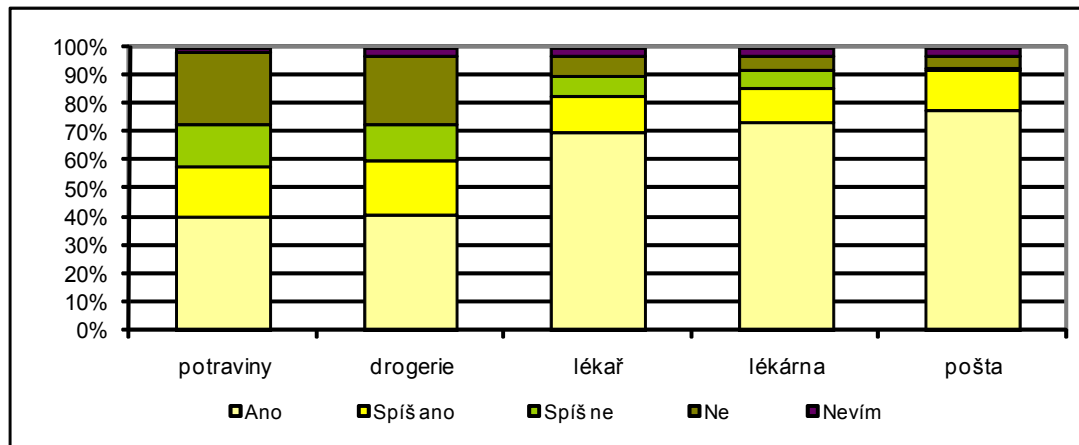
V centru Prahy žije kolem 7 500 seniorů (tj. obyvatel nad 60 let), což představuje 24 % celkové populace Prahy 1. Stejně jako pokles trvale bydlícího obyvatelstva je pokles počtu seniorů dlouhodobý, v posledních pěti letech není ale vývoj počtu seniorů jednoznačný. Mezi roky 2001-2006 se počet seniorů v některých letech nepatrně zvýšil. Lze to vysvětlit velmi malým, záporným či kladným rozdílem mezi přirozenou měnou a migračním saldem. Rostoucí podíl seniorů, vzrůstající průměrný věk obyvatel a zvyšující se hodnoty indexu stáří však dokazují stárnutí městského centra. Důležité je dodat, že proces stárnutí na území městského centra ve srovnání s celou Prahou po roce 2001 zpomaluje. V Praze 1 dochází k celkovému úbytku trvale bydlícího obyvatelstva, který je zapříčiněn především stěhováním obyvatel z centra města. Mezi staršími obyvateli Prahy 1 se snižuje převaha žen. Ve srovnání s hlavním městem žije na území městského centra větší podíl svobodných a rozvedených seniorů. V centru města zůstávají spíše osamělí jedinci a seniorské páry odcházejí na důchodový věk do klidnějších lokalit, další vysvětlení je možné nalézt v odlišném životním stylu osob, které preferují bydlení v centru Prahy. Ve vzdělanostní struktuře seniorů jsou nejvýznamněji zastoupeny osoby se středoškolským vzděláním bez maturity. Vysokoškolského vzdělání dosáhla jen pětina seniorů. Nižší úroveň vzdělanosti není u seniorů překvapivá, neboť s nastupujícími generacemi se úroveň vzdělanosti zvyšuje. Přesto je však podíl vysokoškolsky vzdělaných seniorů v centru města vyšší než v celém hlavním městě.

K významné prostorové koncentraci seniorů v Praze 1 na úrovni urbanistických obvodů nedochází. Urbanistické obvody Betlémský, Jakubský a Vodičkova A s nejvyšším podílem seniorů (kolem 24 %) spolu v městském centru sousedí, přesto v ostatních urbanistických obvodech není podíl seniorů významně nižší (kolem 21 %). Na úrovni domů se objekty s vyšším absolutním zastoupením seniorů nacházejí především na pravém břehu v severní a jižní části městského centra. Lze konstatovat, že směrem k okraji městského centra domů s vyšším počtem bydlících seniorů přibývá.

Z celkového pohledu lze kvalitu života seniorů v centru Prahy hodnotit jako dobrou. Přesto se však negativní dopady procesu komercializace na prostorové rozmístění funkcí ve městě projevily především v menší míře spokojenosti respondentů s možnostmi nákupu základního zboží (potravin a drogerie) a v nižším zastoupení kladných odpovědí při hodnocení cenové přijatelnosti bydlení v centru města (obrázky 16 a 17). S tím souvisí také nízká míra využívání pohostinství ve středu Prahy kvůli cenové nepřijatelnosti

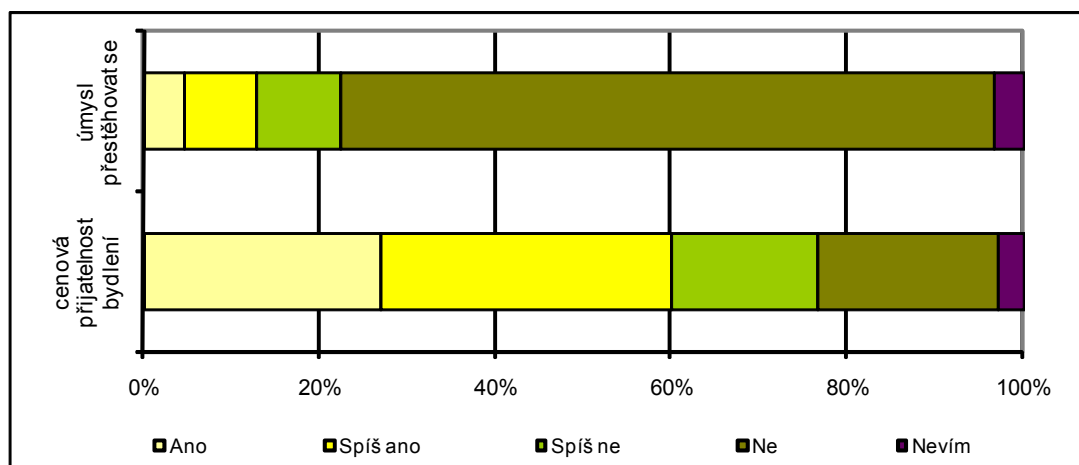
nabízených služeb. Kvalitu života seniorů v městské části Praha 1 snižuje také nedostatek veřejných prostor vhodných ke krátkodobému odpočinku.

Obrázek 16: Spokojenost seniorů s dostupností základních obchodů a služeb

Zdroj: Dotazníkové šetření 2008 (n = 143).

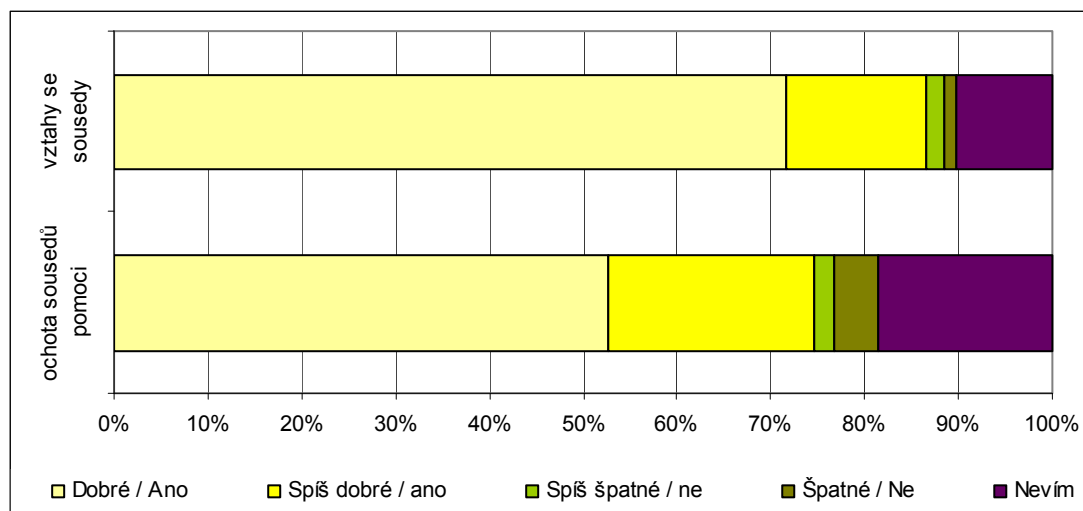
Obrázek 17: Cenová přijatelnost bydlení a záměr seniorů přestěhovat se

Zdroj: Dotazníkové šetření 2008 (cenová přijatelnost n = 145, úmysl přestěhovat se n = 147).

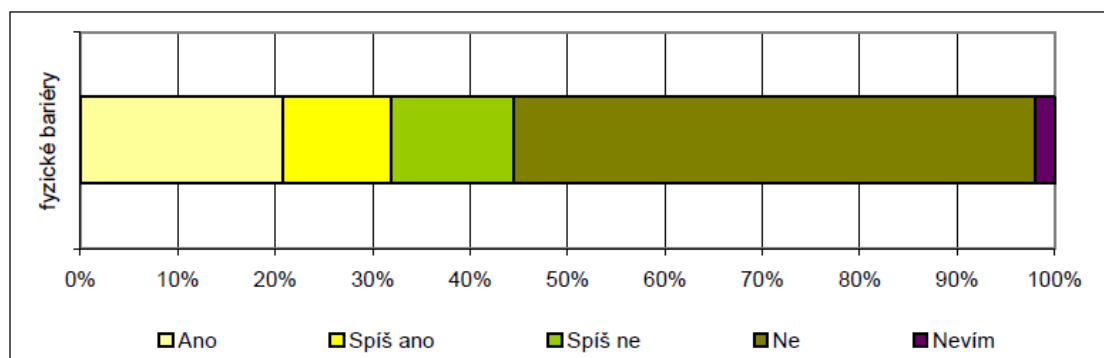
Dobré hodnocení kvality života podporuje vysoký podíl seniorů spokojených s dostupností zdravotnických zařízení a poštovních poboček, velmi dobré hodnocení vztahů se sousedy a nízký počet respondentů, kteří se setkávají v městském centru s fyzickými bariérami (obrázky 16, 18 a 19). Dalším pozitivním výsledkem je nízký podíl respondentů, kteří mají v úmyslu se z Prahy 1 odstěhovat (obrázek 17).

Obrázek 18: Hodnocení vztahů se sousedy a ochoty sousedů pomoci seniorům

Zdroj: Dotazníkové šetření 2008 (hodnocení vztahů se sousedy n=148; hodnocení ochoty sousedů pomoci seniorům n=146).

Obrázek 19: Fyzické bariéry ve veřejných prostorech a ulicích Prahy 1

Zdroj: Dotazníkové šetření 2008 (n = 144).

3. TERÉNNÍ ŠETŘENÍ VE VYBRANÝCH LOKALITÁCH

Terénní šetření bylo provedeno v typově odlišných rezidenčních lokalitách na území městské části Prahy 1. V rámci terénního šetření bylo mapováno zejména funkční využití jednotlivých domů, vybavenost lokality službami, hodnocena byla také kvalita rezidenčního prostředí a veřejných ploch. Cílem terénního šetření bylo detailně poznat a zhodnotit kvalitu života, problémy rezidentů i uživatelů osmi vybraných lokalit na území Prahy 1.

3.1 Metodika případových studií

Terénní šetření probíhalo v průběhu léta 2008. Na základě předchozí kvantitativní analýzy a konzultací se zadavatelem byly určeny lokality detailního terénního průzkumu. Celkem šetření probíhalo v osmi typově odlišných lokalitách: Dlouhá, Vodičkova, Václavské náměstí, Vojtěšská, Pařížská, Jánský vršek, Krakovská a Kampa. Ve většině případů se jednalo o rezidenční lokality, i když je vymezení čistě rezidenční oblasti na území Prahy 1 relativně obtížné. Do případových studií byla dále zařazena i mimořádně exponovaná území z hlediska denní fluktuace přítomného obyvatelstva a turistů. Za takové lokality považujeme například Václavské náměstí a Kampu.

Pro jednotlivé lokality byla provedena nejprve široká analýza datových zdrojů „od stolu“. Kromě základních statistických ukazatelů byly dále využity údaje z katastru nemovitostí o vlastnictví jednotlivých objektů. O koncentraci sociálně slabších obyvatel napovídá analýza dat o příspěvcích na bydlení, které byly vizualizovány do podrobných map jednotlivých lokalit. Terénním šetřením byla zjišťována zejména kvalita rezidenčního prostředí. Do mapy jsou zaneseny údaje o fyzickém stavu jednotlivých domů, dále byly zjišťovány funkce domů a mapovány všechny přítomné veřejné prostory. Z lokalit byla pořízena rozsáhlá fotografická dokumentace, vybrané fotografie dokreslují text k jednotlivým lokalitám. V textu jsou zaznamenány rovněž subjektivní dojmy jednotlivých výzkumníků v průběhu terénního šetření a zachycen i denní rytmus všech osmi sledovaných lokalit.

Na terénních sondách spolupracovaly čtyři studentky geografie magisterského a doktorského stupně geografie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Nina Dvořáková, Lucie Pospíšilová, Jana Jíchová i Dana Macešková se v rámci svých studentských prací specializují právě na území pražského centra a podílely se i na předchozích fázích výzkumu.

3.2 Výběr modelových území pro případové studie

Výběr modelových území byl proveden v předchozích fázích zpracování projektu a je detailně hodnocen v rámci třetí průběžné zprávy projektu. Všechny lokality byly tvořeny buď jednou ulicí nebo jejím úsekem nebo uceleným územím se specifickou urbanistickou strukturou. Rozsah jednotlivých lokalit je dobře patrný z map prezentovaných přímo v textu případových studií. Šetření proběhlo v měsících červnu-září 2008 v osmi případových lokalitách. Bylo zpracováno čtyřmi výzkumníky pod vedením řešitelů projektu. Celkem byla získána data o 248 domech. Každé území obsahuje alespoň 25 domů z toho aspoň 15 označených jako obytných. Údaje o jednotlivých domech byly čerpány z webové aplikace Nahlížení do katastru nemovitostí, která umožňuje využít katastrální mapy a obsahuje údaje o typech (funkcích) jednotlivých domů. Nepodařilo se bohužel z Katastrálního úřadu zajistit databázi všech domů v přehledném souboru ani po zaslání oficiální žádosti tajemnice úřadu městské části.

Při výběru modelových lokalit jsme vycházeli z analýzy struktury obyvatelstva a vývoje počtu obyvatel v jednotlivých lokalitách Prahy 1. Pro vymezení rezidenčních oblastí jsme využili rovněž část územního plánu hl.m. Prahy věnovanou regulaci rezidenční funkce v centrální části města. V detailní analýze modelových lokalit se budeme cíleně zaměřovat na lokality s vysokou koncentrací funkce bydlení. Cílem je podrobně sledovat diferencované rezidenční prostředí městské části Praha 1. Výběr případových lokalit jsou uvedeny v následujícím přehledu, který může být považován za obsah následující části:

Dlouhá ulice – Nina Dvořáková

Krakovská ulice – Jana Jíchová

Václavské náměstí (dolní část) – Lucie Pospíšilová

Pařížská ulice –Lucie Pospíšilová

Vodičkova ulice – Dana Macešková

Vojtěšská ulice – Dana Macešková

Jánský vršek – Jana Jíchová

Na Kampě - Nina Dvořáková

3.3 Vyhodnocení terénního šetření

Text se skládá z osmi případových studií, které jsou strukturovány do tematických celků. Nejprve je hodnoceno vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality. Lokality byly pozorovány v průběhu celého dne (hodnocen byl běžný pracovní den). Do textu jsou zaznamenávány i vlastní postřehy jednotlivých zpracovatelů ve formě subjektivních dojmů z pozorování.

Fyzický stav budov je hodnocen stručným slovním komentářem v textu. Stav jednotlivých budov je zpracován do mapy za jednotlivé bloky. Slovně, popř. mapou jsou charakterizováni vlastníci jednotlivých domů. Speciální pozornost je věnována hodnocení nalezených veřejných prostranství. Veřejné prostory byly hodnoceny samostatným popisem a informace doplněny fotografiemi jednotlivých míst.

Tabulka 10: Přehled případových lokalit

Název území	Katastrální území	Počet domů
Dlouhá ulice	Staré Město	31
Krakovská ulice	Nové Město	27
Václavské náměstí	Nové Město	40
Pařížská ulice	Josefov	28
Vodičkova ulice	Nové Město	41
Vojtěšská ulice	Nové Město	24
Jánský vršek	Malá Strana	29
Na Kampě	Malá Strana	28
Celkem		248

Případová studie Dlouhá

Katastrální území: Staré Město

Počet domů: 31

Cíl výběru: Lokalita s vysokou koncentrací starých lidí

Obrázek 20: Dlouhá ulice

Foto: Nina Dvořáková

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Lokalita Dlouhá je tvořena stejnojmennou ulicí, byla vybrána jako území se zvýšeným výskytem seniorů. Lokalita je ohraničena náměstíčkem na rohu ulic Kozí a Dlouhá a rohem Dlouhá/Revoluční. První návštěva lokality proběhla v pondělí 28.7. 2008, mezi 18. a 20. hodinou. Ten den překročila teplota 30°C. První dojem z lokality: je zde na ulici celkem málo lidí, očekávali bycom větší zástupy lidí. Začátek lokality tvoří nově opravené domy s převládající kancelářskou funkcí. Je zde také umístěn první veřejný prostor, v době návštěvy ho využívali především turisté různého stáří. Po půl hodině, byla jsem asi tak v polovině lokality, se počet lidí zvýšil, mám pocit, že se protnuly dvě skupiny lidí, ti co odcházejí z práce domů a ti co se domů z práce vrací, jinak lokalitou procházejí malé skupinky turistů, spíše dvojice, různého stáří, ale mám dojem, že převažují spíše mladší.

Co mne zaujalo, byl nulový počet místních seniorů, čekala bych, že vzhledem k počasí, půjdou senioři k večeru ven, což se nestalo. Ulice byla k večeru klidná, ale oproti malému počtu lidí jsem zaznamenala vyšší provoz aut, ačkoliv je v části ulice snížena rychlost na 20 km/h a tato část také působí jako pěší zóna, ale není. Vyšší počet lidí se vyskytoval v části lokality, která je bližší Revoluční ulici. Překvapil mě také velký počet zaparkovaných aut, roste směrem k Revoluční, narozdíl od Prahy 2 tam nebylo téměř, kde zaparkovat. Ulicí procházejí různé typy lidí (lépe situovaní, mladí, turisté, místní individua, Arabové, rezidenti), nemám pocit, že by tu nějaký typ převažoval. Zřejmě v pozdním večeru ožijí některé podniky (Roxy, restaurace, některé bary především s noční otvírací dobou). Pohostinství byla spíše prázdná až poloprázdná.

Fyzický stav budov

Dojem z architektonického členění ulice je příjemný, střídají se zde činžáky (odhaduji tak na první polovinu 20. století) s menšími měšťanskými domy (asi tak 19. století). Udržované jsou především administrativní budovy (tam kde sídlí banky a velký počet firem). Snad jen dvě budovy vypadaly prázdně, jedna byla v rekonstrukci. Lokalita jako celek na mne působí spíš rezidenčním dojmem. Typy služeb se tu střídají, jak luxusní služby tak i služby určené residentům.

Obrázek 21: Fyzický stav jednotlivých budov

Zdroj: terénní šetření

Veřejné prostory

Celkem byly ve sledovaném úseku ulice nalezeny tři veřejné prostory. Prvním je náměstíčko na rohu Dlouhé a Kozí. Má tvar kruhu, uvnitř kruhového objezdu, je zde jeden listnatý strom, kolem lavičky, využít lze stín pod stromem. Mezi 18. a 20. hodinou zde posedávají především turisté a návštěvníci lokality. Místo by chtělo více oživit, působí spíše neudržované, je ale evidentně novější. Místo je dosti frekventované a většina míst na lavičkách byla obsazena.

Obrázek 22: Veřejný prostor, náměstíčko na rohu Dlouhé a Kozí

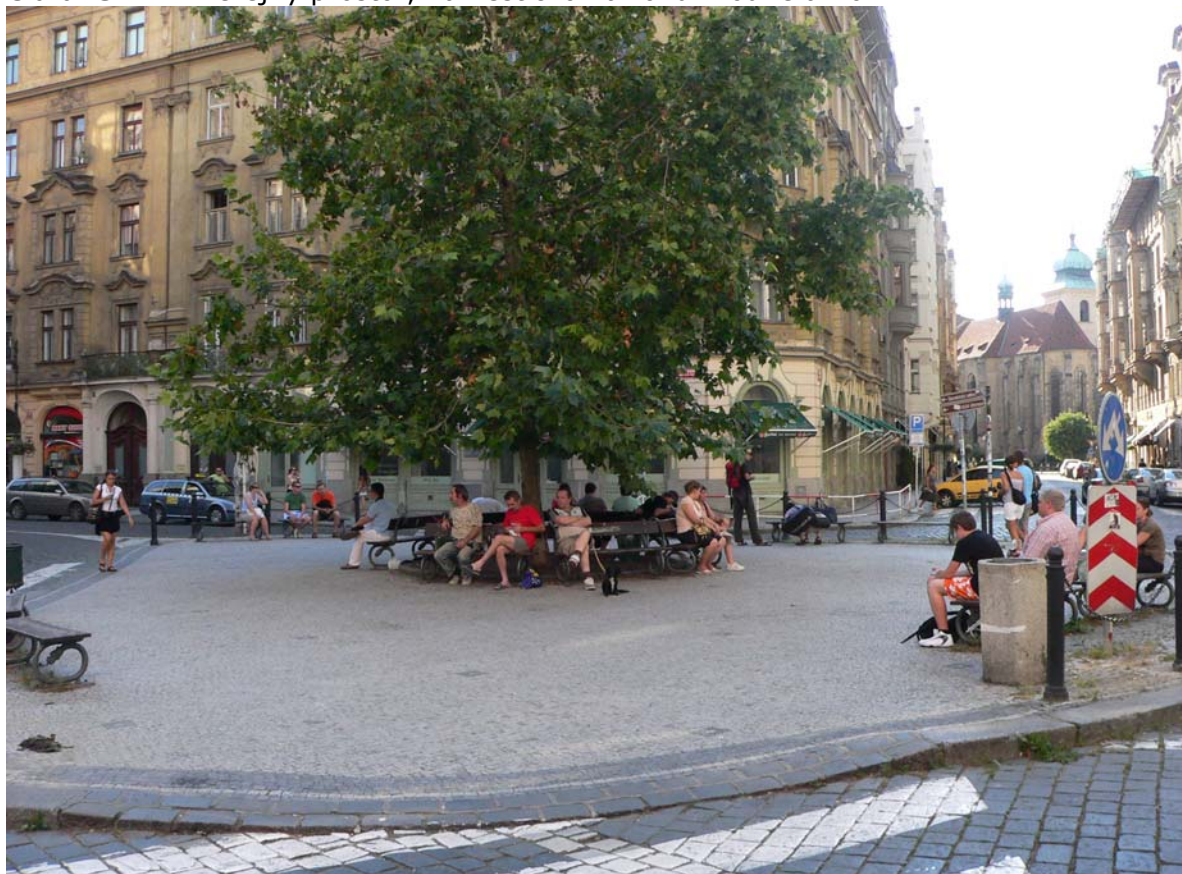

Foto: Nina Dvořáková

Druhým veřejným prostranstvím je roh Dlouhé a Benediktské ulice. Má pevný povrch, lavičky, minimum zeleně, vzhledem působí jako neudržovaný, typická je přítomnost sociálně slabých („pivní pijáci“). Podle nás má místo velký potenciál s možností mnohem lépe využít. Pozemek patří hl.m Praha.

Veřejné prostranství na rohu ulic Dlouhá a Rámová je začleněno do ulice s lavičkami ve stínu stromů, další lavičky přes ulici, u nich vyndané popelnice s odpadky (ale ten den vyváželi popeláři, takže to není asi normální stav). Lavičky jsou špinavé, kolem nedopalky a psí exkrementy, nahrnuto ke kmenům stromů, z laviček je na to přímý výhled. Místo je také zřejmě nově upraveno, ale celkový stav místa by šel vylepšit.

Obrázek 23: Veřejný prostor na rohu Dlouhé a Benediktské

Foto: Nina Dvořáková

Obrázek 24: Veřejný prostor na rohu Dlouhé a Rámové

Foto: Nina Dvořáková

Veřejné prostory 1 a 3 jsou celkem nápadité, k dokonalosti chybí lepší údržba, místa moc k posezení nelákala, ale zřejmě by stačilo uklidit nejbližší okolí a natřít lavičky, uklidit hlavně kolem kmenů stromů, přidat pár květináčů s kvetoucími rostlinami, co místo ožíví. Veřejný prostor 2 působí jako provizorium, pozemek co asi čeká na zástavbu, přitom by nebylo špatné z větší části zatravnit, přidat stromy a lavičky, sem by se hodilo třeba hřiště na petanque, nebo stoly s šachovnicí. V blízkosti jsou tři domy plné důchodců, myslíme, že by se využití opravdu našlo. Problém je asi v blízkosti klubu Roxy, možná se radnice obává zničení. Tak proč vkusně neohradit a na noc neuzavírat. Pozemek patří hl.m Praha.

Obrázek 25: Klidnější část Dlouhé ulice

Foto: Nina Dvořáková

Případová studie Krakovská

Katastrální území: Nové Město

Počet domů: 27

Cíl výběru: Lokalita se zvýšeným výskytem kriminality a sociální patologie

Obrázek 26: Krakovská ulice

Foto: Jana Jíchová

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Studovaná oblast se nachází v katastru Nového Města a tvoří ji jedna ulice: Krakovská. Z jedné strany ústí do turisticky vytíženého Václavského náměstí a z druhé strany zas do dopravně rušné Žitné ulice. V tomto směru není na ulici nic neobvyklého nebo zvláštního, podobný směr a ústí má řada dalších ulic. Krakovská je nicméně nejbližší k magistrále, a také k možná ještě stále tradičnímu místu srazu „pod ocasem“. Ulice je rovná, bez zakřivení, jen mírně stoupá směrem k Žitné, více či méně je vidět z jednoho konce na druhý. I navzdory hlučnosti koncových částí (Václavské náměstí a Žitná) je zde poměrně klid. Obecně na mě Krakovská působila spíše jako spojovací ulice, než že by měla nějaké další funkce, pokud opominu funkci obytnou (ovšem na moc místních jsem

zde nenarazila). Lidé spíš jen šli skrz, občas se zastavili u nějakého obchodu, kterých tu není málo, ovšem většina procházela rychle a bez zájmu, aby se asi co nejrychleji dostala na druhou stranu.

Rytmus lokality během všedního dne probíhal asi takto:

Ráno není na ulici skoro nikdo, pouze přijeli popeláři (trochu blokovali dopravu, nicméně tím, že tu skoro nikdo nebyl a nejezdil, to zas tolik nevadilo) a nějaká firemní auta. Občas někdo z místních obchodů uklízí před vstupem (u čistírny oděvů) nebo tam alespoň někdo pokouje před začátkem práce (většina obchodů je ještě zavřená), sem tam projde pár lidí skrz, rychlým krokem, není proč zastavovat. Je ještě relativně ticho a klid i v koncových částech, ani aut tu moc nejezdí. Je šedivo, nevlídno, pusto... a rozespale to tu působí. V poledne jsou obchody a restaurace otevřené, je slyšet hluk z Václavského náměstí a Žitné. V ulici je více živo, jednak lidé procházející skrz, ale sem tam někdo zamíří do některého z obchodů (potraviny, látky). Někteří lidé se nechápavě rozhlíží, když vidí, že tady něco fotím, slečna se sluchátky na uších, prochází skrz a nic nevnímá. Policajt v okně pokouje a pozoruje, že si něco zapisují. Starší pár procházející ulicí a zastavující se u finských vitaminů. Stále dost šedi, jen lidé to tu trochu oživují. Večer je na ulici živěji, lidé jsou v restauracích, světla rozsvícená a oživující to tu. Projíždějící policejní auta jedoucí z obhlídek. Rozjařená parta mladých patrně s přesunujícími do jiné hospody, lidé jdoucí z práce s nákupními taškami. Některé obchody jsou již znovu zavřené. Na ulici se hromadí odpadky z rychlého občerstvení.

Obrázek 27: Denní rytmus v lokalitě Krakovská

Foto: Jana Jíchová

Mezi vlastníky domů převažují Češi, cizinců zde moc nenajdeme, snad jen lidé z Kalifornie, kteří mají vlastnické právo na dům č. 1391 (a zároveň v tomto domě bydlí i poměrně dost cizinců), a pár dalších. Je typické, že domy nevlastní jeden člověk, ale v průměru se počet vlastníků pohybuje zhruba nad 5 lidí na jeden dům. Vlastníci nepocházejí jen z Krakovské, řada z nich má trvalý pobyt jinde, např. v Mořině, nebo v Plzni. Velmi častým jevem je vlastnictví domů nejrůznějšími firmami. V 16 domech se vyskytuje mezi vlastníky alespoň jedna firma nebo organizace, často jich je více (z toho 10 domů vlastní pouze firmy), 6 domů vlastní jen fyzické osoby, 5 domů různé instituce (např. MV ČR, Bulharská republika). Hlavní město Praha je částečným vlastníkem několika domů, nebo má nad některými domy správu.

Zajímavou podsekcí, nejen z hlediska vlastnictví, ale např. i působení, představují firmy. V Krakovské je velmi časté, že v domech sídlí firmy, respektive tam mají alespoň schránku na dopisy, zvonek už tak často ne. Řadě firem možná stačí mít v adrese ulici nacházející se v atraktivní lokalitě, aby patrně buď přilákali potenciální zákazníky, nebo zvýšily svou prestiž a upevnily svou důvěryhodnost mezi již stálými zákazníky. Kromě schránkových firem jsou zde dva domy, ve kterých sídlí zejména firmy (lidí zde žije jen málo nebo žádní). Jedná se o rozlehlé prostory plné kanceláří, u vstupu je vrátnice a vjezd je kontrolován. Těmito domy jsou č. 1392, který vlastní již zmiňovaný Real Top a Austrodům, a dům č. 1366, který vlastní firma A-ZNAK. V domě č. 1392 sídlí a má kanceláře řada firem, zaměření je uvedeno výše. Jen bych chtěla podotknout, že i zde je řada firem, které mají ceduli venku, ale na plánu budovy či na zvoncích se dále už nevyskytují. Součástí domu č. 1366 je i místní čistírna oděvů a hospoda, na dvoře domu, kam je rovněž kontrolován vstup, parkují luxusní auta. Mezi firmy, které zde mají své sídlo, patří např. ty, které se zabývají reklamou, investicemi, kvalitativním výzkumem v oblasti geologie, advokací, turistickým ruchem nebo realitami.

V ulici Krakovská sídlí několik institucí, které mohou výrazně ovlivňovat okolí. Těmito institucemi jsou: Policie (3 domy, vlastník MV ČR) a Bulharské velvyslanectví. Večer jsem v této lokalitě byla jen jednou a daleko hůře na mě působilo Václavské náměstí nebo metro, kde se pohybovala podivná individua, opilí turisté či místní, všude nepořádek... V Krakovské zdaleka nebylo tolik lidí, a pokud se tam někdo objevil, tak nevypadal nijak podezřele ani nebezpečně. Zajímavou institucí zde působící představují Sjediněná organizace nevidomých a slabozrakých (č. 1695), která svou přítomnost ohlašuje jednak neustálým ťukáním, a také příčnými vyvýšenými bílými pruhy na chodníku. Vzhledem k její zdejší přítomnosti zde bude jistě vyšší podíl sem docházejících nevidomých, potkala jsem jich zde několik.

Lidi pohybující se ve studované lokalitě lze rozdělit do několika skupin. První skupinou jsou lidé místní, tedy lidé zde bydlící. Zde jednoznačně převažují Češi, cizinců se zde moc nenajde, alespoň podle průzkumu zvonků, případně poštovních schránek. Podobná je situace i mezi vlastníky, sice najdeme pár exotičtějších jmen, ale zdaleka nepřevažují. O firmách, které vlastní některé domy, jsem se zmiňovala již dříve.

Obrázek 28: Funkční struktura domovního fondu

Zdroj: Nahlížení do katastru nemovitostí, 2008

Podle údajů z katastrálního úřadu je situace následující: 15 domů patří mezi objekty sloužící k bydlení, 3 jsou bytové domy, 8 „jiných staveb“ a 1 objekt občanské vybavenosti. V objektech sloužících k bydlení jsou často prostory pronajímané pro jiné činnosti (nebytové prostory, dílny a provozovny, často se jedná o přízemí budov, ale někdy tam sídlí i firmy, takže to mohou být i vyšší patra), takže využití není plně k bydlení. Mezi jiné stavby patří tři budovy patřící pod MV ČR (č. 1340, 1362, 1432), již zmiňované velvyslanectví Bulharska a soukromá Klinika, palác Fénix (rohový dům směrem k Václavskému náměstí, č. 802), dům patřící Sjedenocené organizaci pro

nevidomé a slabozraké (č. 1695) a jeden dům s cestovní kanceláří a outdoorovým obchodem (č. 1339). Jako objekt občanské vybavenosti je v katastru uveden Dům módy (č. 802). V praxi většina domů alespoň částečně slouží na bydlení (patrně pronájmy v č. 1436, kde jsou uvedeny na zvoncích jen apartment, a také accommodation reception...) a částečně na pronájmy prostor, buď přízemí (čistírna oděvů, tabák, restaurace, látky a krejčovství, koncertní klub Violino, outdoorové vybavení, léčebné prostředky, CD bazar, potraviny, opravy oděvů, cestovní kancelář...) nebo bytů, které pak slouží jako kanceláře (Exekuční úřad, Architektonický ateliér, kosmetika...). Takže z hlediska vybavenosti zde mají místní obyvatelé řadu základních obchodů, otázkou ovšem zůstává cena těchto služeb, když se nachází v centru. Na první pohled je zarážející zaměření zdejších obchodů. Krakovská ústí na Václavské náměstí, proto by se dalo očekávat, že zde bude více obchodů zaměřených na turisty. (Je zde pár restaurací, reggae bar, ale žádné obchody se suvenýry. Možná v tomto směru působí i Městská část Praha 1, která údajně v domech, které vlastní povoluje jen určité typy obchodů a navíc komerční využití jen do určitého %. Další výjimkou jsou dva rohové domy ve směru na Václavské náměstí, Dům módy a Palác Fénix, které na turisty zaměřeny jsou.) Ovšem pravdou patrně bude, že Krakovskou zas tolik turistů neprochází, proto by zde obchody zaměřené tímto směrem asi neuživily, zvláště v porovnání s atraktivními obchody na Václavském náměstí... Ale rozdílnost je to značná a zajímavá, zvláště když je to takto „za rohem“.

Veřejné prostory

Absence společného veřejného prostranství může i zde být jistou bariérou v komunikaci, u ulice však tento „nedostatek“ není překvapující. Není pravděpodobné, že by se místní scházeli na přilehlém Václavském náměstí, které se hemží turisty. Tak patrně nezbyvá jen občasné zastavení se přímo na ulici, rychlé prohození pár vět. Je možné i využití dvorků, pokud jsou k dispozici, nicméně to už je soukromý prostor, kam mají přístup jen někteří. Další skupinou jsou zde pracující, kteří občas postávají před obchody, kouří, telefonují nebo uklízejí. Jedná se o speciální skupinu, která se výrazně podílí na vyznění oblasti. Pokud zde postávají podivně vyhlížející lidé, tak se hned ráz místa změní, zvláště je-li to v pozdějších hodinách. Nicméně já jsem se tam s nikým takovým nesetkala. Specifickou podskupinou jsou zdejší Policisté, kteří svou přítomností ovlivňují lokalitu. Jsou v podstatě dvě možnosti, jak se člověk může cítit, když jich tam vidí tolik: buď že je to dobře, že tu bude bezpečno, nebo naopak začne přemýšlet, proč jich je tu tolik, že tu možná není něco v pořádku. Třetí možností je nevnímat je a nepřemýšlet o tom. Místní se tu patrně budou cítit bezpečněji, protože jsou tu i zvyklí a vnímají to tu (patrně) jako domov. Asi poslední skupinou jsou procházející lidé, které můžeme rozdělit na lidi, kteří si tudy zkracují cestu někam jinam (většina), nebo sem jdou do cíleně do nějakého obchodu, a na turisty. Ty jsem tady moc nepotkala, Krakovská nemůže konkurovat

sousednímu Václavskému náměstí se všemi jeho obchody, restauracemi, kluby, hernami, případně blízkému Národnímu muzeu. A znovu se zde vracíme i k funkčnímu využití a významu obchodů spíše pro místní než pro turisty.

Pokud bych měla nějak krátce shrnout, jak na mě lokalita působila, tak musím říct, že nijak zvláštně. Podle mě se od jiných ulic příliš neliší, alespoň ne na první pohled. Zvláštností je ale určitě velká koncentrace Policie. Co může lidi zaujmout je ještě opravené Bulharské velvyslanectví či klinika, nebo naopak zdevastovaný dům Židovské obce. Nicméně bych skoro řekla, že spousta procházejících tuto ulici nijak nevnímá. Kdyby se jich třeba někdo zeptal, jestli je tam tohle nebo tohle, tak těžko říct, jestli by si to pamatovali... Zkrátka taková na první pohled šedivá průchozí-spojovací ulice, která ovšem, když se člověk rozhlédne, může být i zajímavá. Navíc pro místní poskytuje i řadu základních služeb.

Obrázek 30: Krakovská ulice ráno ve všední den

Foto: Jana Jíchová

Fyzický stav domů

Ulice působí poměrně šedivě, nevýrazně. Když se člověk pořádně rozhlédne, tak najde i velice pěkné domy, ale bohužel to není vidět hned na první pohled a vyžaduje to trochu vlastní invence a zájmu. Většina domů (16) se nachází v dobrém a zachovalém stavu, další domy jsou částečně (8) nebo zcela rekonstruovány (2), pouze jeden dům je

zdevastovaný. Tento dům (č. 1327) je majetkem Židovské obce, na střeše rostou stromky a tráva, občas chybí okna, dům celkově působí omšele, oprýskaně a nepoužívaně. Na vstupu je cedule po bývalé restauraci. Zcela rekonstruované domy jsou dva, jednak budova, kde sídlí velvyslanectví Bulharské republiky (č. 580), a také dům, který vlastní Real Top a Austrodům (č. 1392). V tomto domě sídlí řada firem, zdaleka nejen české, a zaměřené jsou od investování, přes pojišťovnictví, služby v dopravě, bydlení až po cestovní agenturu nebo kapitálový trh. Nelze opominout exekuci, která je uvalena na jeden z domů, jedná se o částečně rekonstruovaný dům č. 581, ve kterém sídlí luxusně vypadající soukromá klinika, jejímiž vlastníky jsou Gurant Hospital Company a Global Healthcare Centrum. Je zajímavé porovnání, v jakém stavu se nachází dům, na který byla uvalena exekuce v oblasti Jánského vršku (zdevastovaný), a v jakém stavu je tento dům (rekonstrukce, luxusně vypadající a patrně i luxusně vybavený). Zdá se, že se nejedná o dlouhodobý stav, exekuce byla možná uvalena teprve nedávno.

Obrázek 29: Fyzický stav domů

Zdroj: terénní šetření, 2008

Případová studie Václavské náměstí

Katastrální území: Nové Město

Počet domů: 40

Cíl výběru: Lokalita s vysokou fluktuací návštěvníků i turistů

Obrázek 31: Václavské náměstí

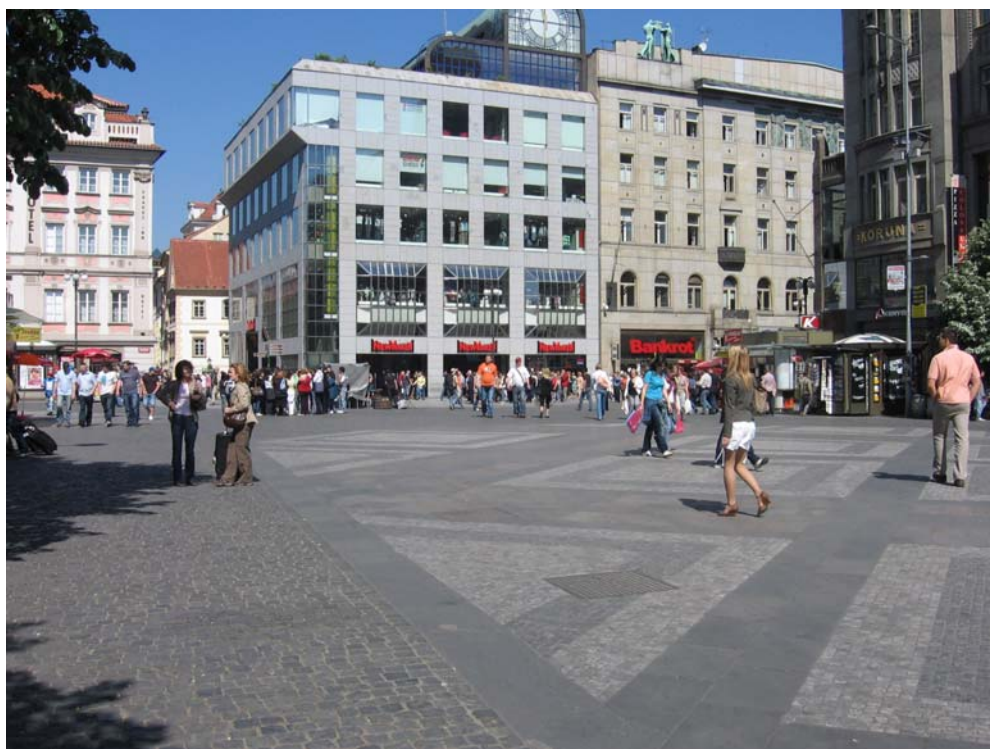

Foto: Lucie Pospíšilová

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Václavské náměstí tvoří střed Nového Města a zároveň přirozený článek propojující Staré Město s Novým. Spolu s ulicí Na Příkopě a 28. října vytváří významné společenské a obchodní středisko pražského centra pojmenované proto Zlatý kříž. Tento prostor je díky své poloze přirozeným centrem, a proto je z hlediska pěší dopravy jedním z nejfrekventovanějších v Praze. Václavské náměstí a přilehlé ulice se vyznačují zvýšenou koncentrací obchodu a kancelářských prostor na úkor obytné funkce. Již při svém vzniku ve 14. století bylo náměstí určeno k obchodování a tato funkce zde nadále přetrvává. Je posilována výbornou dopravní dostupností a s ní související vysokou denní návštěvností. Pouze jedna budova ve sledované lokalitě má funkci čistě obytnou. V oblasti převažuje funkce obchodní (nákupní centra, pasáže). Často se obchod či restaurace vyskytuje v dolní části domu v kombinaci s kanceláři či bydlením v horních patrech. Obytná funkce je soustředěna spíše do postranních ulic, ve sledované do ulice 28. října, zatímco přímo v oblasti Václavského náměstí slouží většina domů obchodu.

Po celý den proudí do lokality množství lidí, v noci pak dochází k jejímu vylištění, což je znakem komerční lokality (Foley 1954). Se setměním nastává zlom. Zákazníky obchodů a zaměstnance firem nahradí muži lákající kolemjdoucí k návštěvě nočních podniků. Problematika prostituce v centru města je dlouholetým problémem, který zatím nikdo neumí definitivně vyřešit. Nastalá situace je však téměř bezvýchodná z důvodu nevhodného vlastnictví těchto nočních klubů. Žádný z podniků v těsné blízkosti Václavského náměstí se nenachází v budově patřící městské části. A tak jsou zde mnohem častěji vidět policisté a strážníci, kteří situaci korigují. Kolem půlnoci přibudou k zmíněným mužům a skupinám turistů vyhledávajících tyto služby ještě prostitutky a bezdomovci. Ruch v lokalitě ustává mezi 3. a 5. hodinou ranní v závislosti na počasí a přítomnosti městské policie.

Obrázek 32: Denní rytmus na Václavském náměstí

Foto: Lucie Pospíšilová

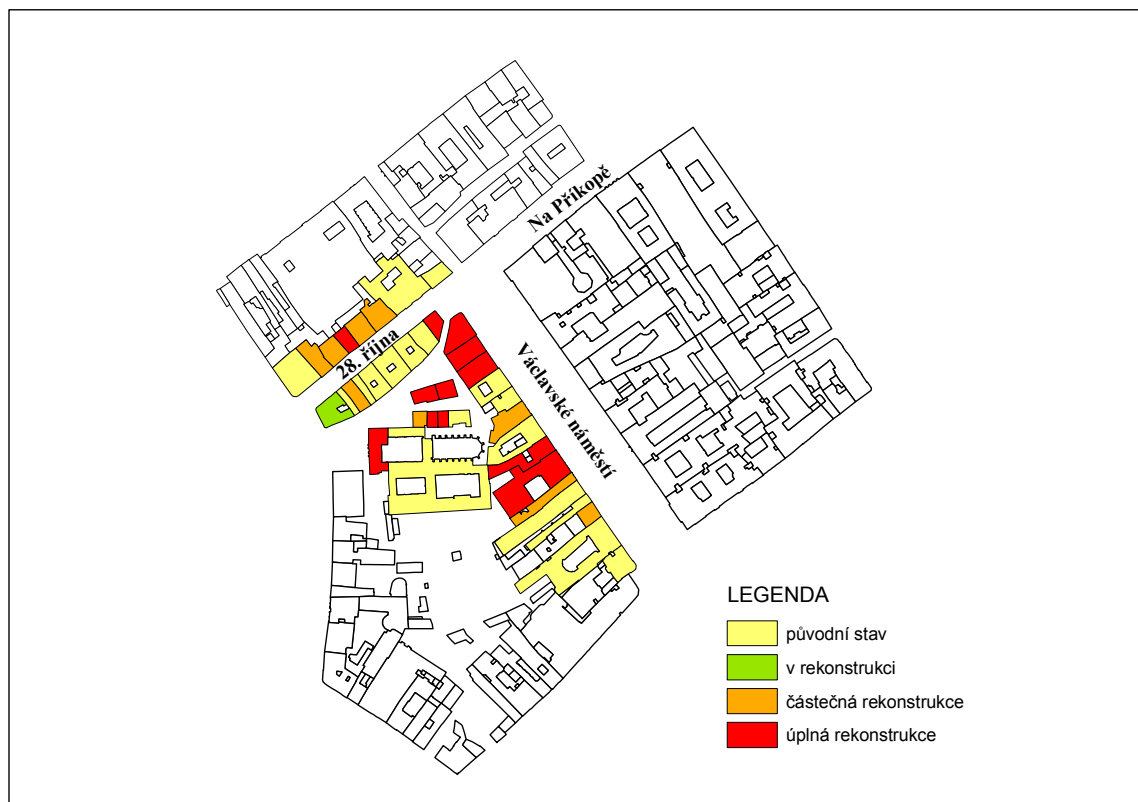
Vzhledem ke koncentraci obchodu a kanceláří, dojíždí do sledované oblasti i okolí denně velké množství zaměstnanců. Kromě nich se zde v průběhu dne vyskytují také zákazníci místních obchodů a restaurací. Ve srovnání s Josefovem nejsou na Václavském náměstí pouze luxusní a drahé obchody. Mezi zákazníky patří tedy jak Češi, tak cizí státní příslušníci. Např. v třípatrovém obchodu New Yorker na rohu ulice Na Příkopě nakupuje

ve všední den kolem 15. hodiny zhruba 400 lidí. Zahraniční turisté lokalitou procházejí téměř nepřetržitě. Václavským náměstím začíná mnoho poznávacích výletů po pražském centru.

Fyzický stav budov

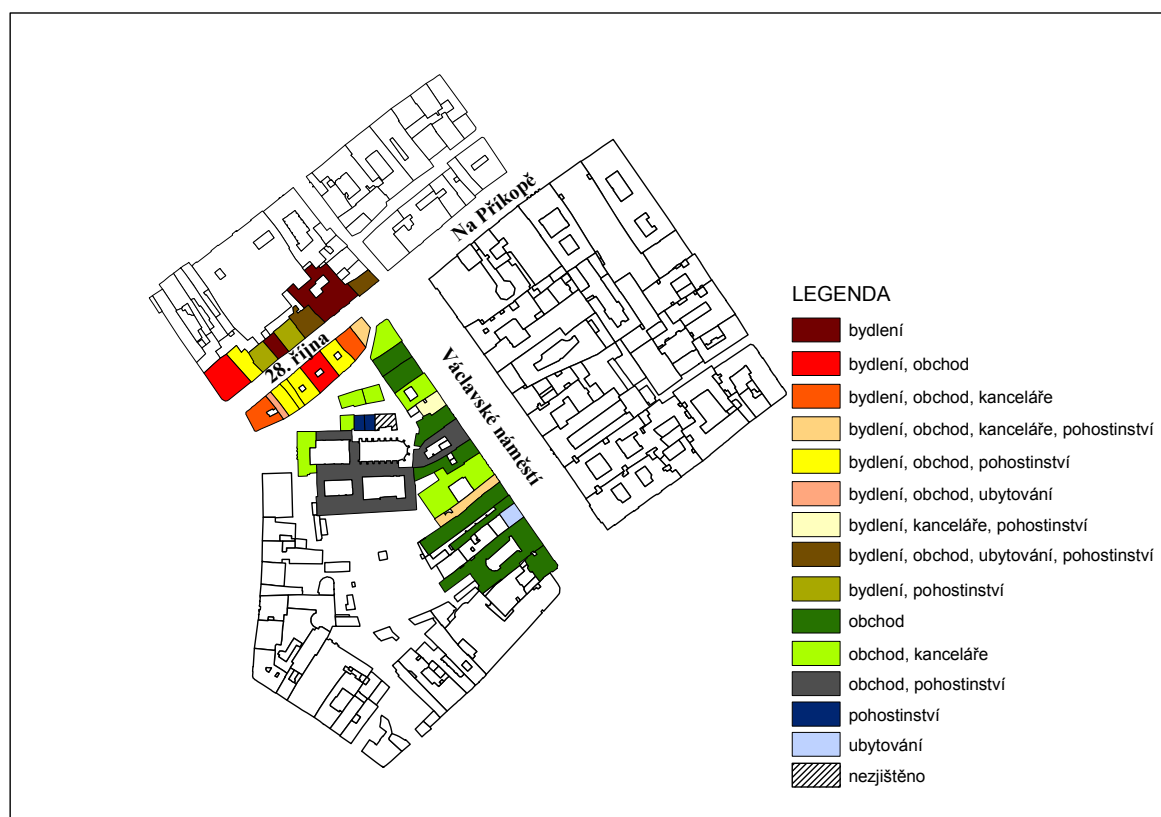
Přestože je náměstí pravděpodobně nejnavštěvovanějším místem v Praze, fyzický stav domů není dostačující. Pouze několik domů je zrekonstruováno. Většina je v původním stavu a některé z nich můžeme označit za domy ve stavu špatném. Jedná se hlavně o domy v ulici 28. října a na Jungmannově náměstí. Samotný prostor Václavského náměstí je udržovaný.

Obrázek 33: Fyzický stav budov v roce 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Obrázek 34: Funkční využití budov v roce 2008

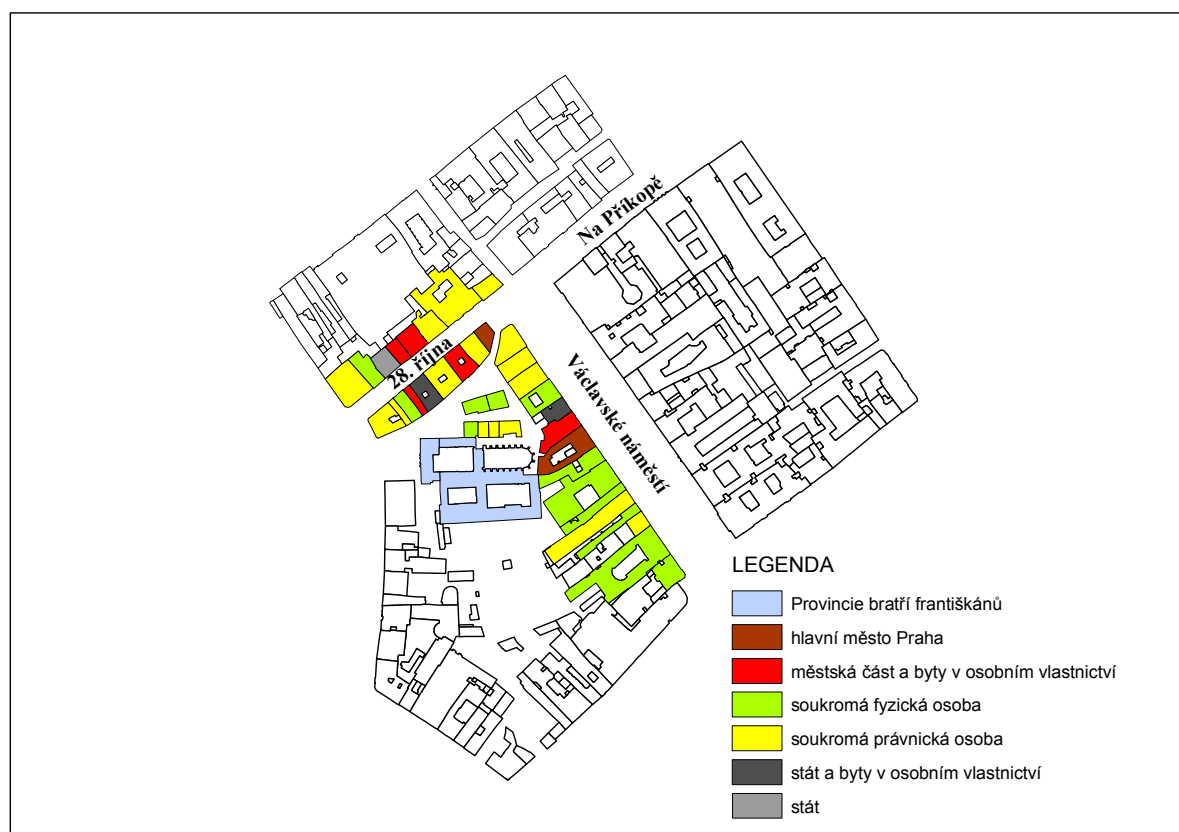

Zdroj: terénní šetření 2008

Naprostou většinu budov v území vlastní soukromá fyzická a soukromá právnická osoba, často je dům rozdělen mezi více vlastníků. Některé obytné budovy (nebo pouze část bytů v obytné budově) patří stále MČ Praha 1 a jen velmi málo bytů v porovnání s dalšími lokalitami v pražském centru vlastní soukromé osoby. Dva domy spravuje hl. m. Praha, jedna celá budova a dva domy z části patří státu.

Ve vývoji Václavského náměstí nesehrál komunistický režim tak velkou roli jako v rezidenčních lokalitách v centru Prahy a jeho důsledky jsou dnes již překonány. Komerencializace zde probíhala od 19. století, ale v podstatě již ve svých počátcích sloužilo náměstí obchodu. Ten náměstí provázal po celou dobu jeho existence a ani v budoucnu tomu nejspíše nebude jinak. Veškeré plochy jsou již zastavěny a kromě několika málo zchátralých budov jsou všechny domy opravené nebo ve velmi dobrém stavu. Ve většině z nich sídlí zahraniční firmy nebo obchody. Již dnes tu nežije mnoho obyvatel a jen málo domů plní obytnou funkci. U nových staveb a stavebních úprav nesmí podle územního plánu dojít ke změně stávajícího podílu bydlení. Potenciál pro další komercializaci zde tudíž nevidím. Otázkou ovšem je, kdo bude v lokalitě bydlet a jak vysoké nájemy přijdou po deregulaci. Zájem o bydlení v této oblasti není zřejmý jako třeba v Josefově.

Obrázek 35: Domy podle vlastnictví v roce 2008

Zdroj: Nahlížení do katastru nemovitostí 2008

Veřejné prostory

Širší prostor Václavského náměstí je plný kontrastů. Denní ruch ulic Zlatého kříže se střetává s klidem a prázdnotou ulic okolních. Mnoho návštěvníků náměstí zajisté nikdy nespatrio ulice v jeho těsné blízkosti. Zchátralé a špinavé domy ostře kontrastují se zrekonstruovanými budovami hlavní třídy

Koncem roku 2005 byl vybrán vítězný projekt na přestavbu Václavského náměstí, který v první řadě řeší opětné propojení Národního muzea s náměstím a přesunutí parkovacích míst do podzemí. Dolní části Václavského náměstí se však tato proměna dotkne jen málo. Snahou zastupitelů Prahy 1, místních obyvatel i majitelů firem je do budoucna vyřešit problematiku prostituce a reklam lákajících na sexuální služby. Za tímto účelem vzniklo Sdružení Nového Města pražského, jehož členy se staly místní občané, firmy a podnikatelé sídlící v prostorech Václavského náměstí. Sdružení sestavilo seznam nočních podniků a budov, ve kterých sídlí a snaží se jednat s jejich majiteli. V několika případech již došlo na jejich podnět k vypovězení smlouvy s nočním podnikem v lokalitě. Jestli se tedy lokalita stane atraktivní a bezpečnou také po setmění, zaleží nejspíše na aktivitách tohoto sdružení.

Obrázek 36: Veřejný prostor – Václavské náměstí v roce 2008

Foto: Lucie Pospíšilová

Případová studie Pařížská

Katastrální území: Josefov

Počet domů: 28

Cíl výběru: Lokalita nabízející luxusní bydlení s vysokou koncentrací západních cizinců

Obrázek 37: Pařížská ulice

Foto: Lucie Pospíšilová

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Ulice nacházející se z větší části na území historické čtvrti Josefov je velmi specifickým místem pražského centra. Bohatá historie židovského obyvatelstva zanechala v této oblasti významné památky přispívající k zvýšenému turistickému ruchu. V lokalitě mohly být proto otevřeny drahé obchody a restaurace specializující se na náročnou klientelu. Rozsáhlá asanace v 19. století vedla k vytvoření luxusní rezidenční čtvrti. Ta se po pádu komunistického režimu začala rozvíjet a stala se z ní oblast s nejdražšími byty na českém trhu. V lokalitě stále žijí původní obyvatelé (lidé, kteří žijí v nájemním bytě s regulovaným nájmem anebo byt získali v privatizaci), dochází však k jejich postupné proměně. Nově příchozí osoby se vyznačují vyšším sociálně-ekonomickým

statusem, často pochází ze zahraničí a někteří využívají byt pouze přechodně. Přestože má lokalita převážně rezidenční funkci, jsou zde také intenzivní projevy komercializace. Lukrativní oblast přilákala mnoho podnikatelů. Převažují značkové obchody, soukromé advokátní a realitní kanceláře a pojišťovací společnosti. Ti všichni se snaží těžit z dobré pověsti, kterou tato ulice má.

Obrázek 38: Denní ruch v Pařížské ulici

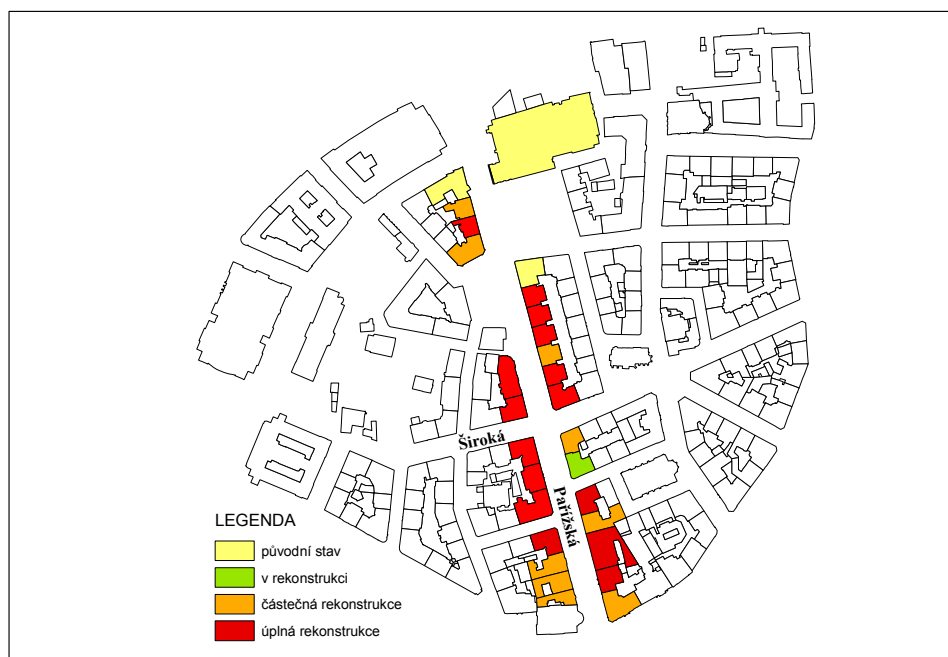
Foto: Lucie Pospíšilová

Při sledování lokality nás na první pohled upoutá odlišná sociálně-ekonomická struktura obyvatel Pařížské ulice ve srovnání s ulicemi postranními. Nejčastěji se zde pohybují muži v elegantních oblecích vlastníci luxusní vozy, případně využívající pražské taxi služby. V drahých bytech této ulice nežijí pouze cizinci, ale také lépe situovaní čeští občané. Protože po pádu komunistického režimu došlo k prodeji některých obecních bytů soukromým osobám, můžeme dle vysokoškolských titulů alespoň u části domů určit společenské postavení českých obyvatel. Z vlastníků bytů v ulici Pařížská má 43 % osob vysokoškolský titul. Ve dvou domech, které vlastní soukromá fyzická osoba, tvoří většinu obyvatel cizinci.

Fyzický stav budov

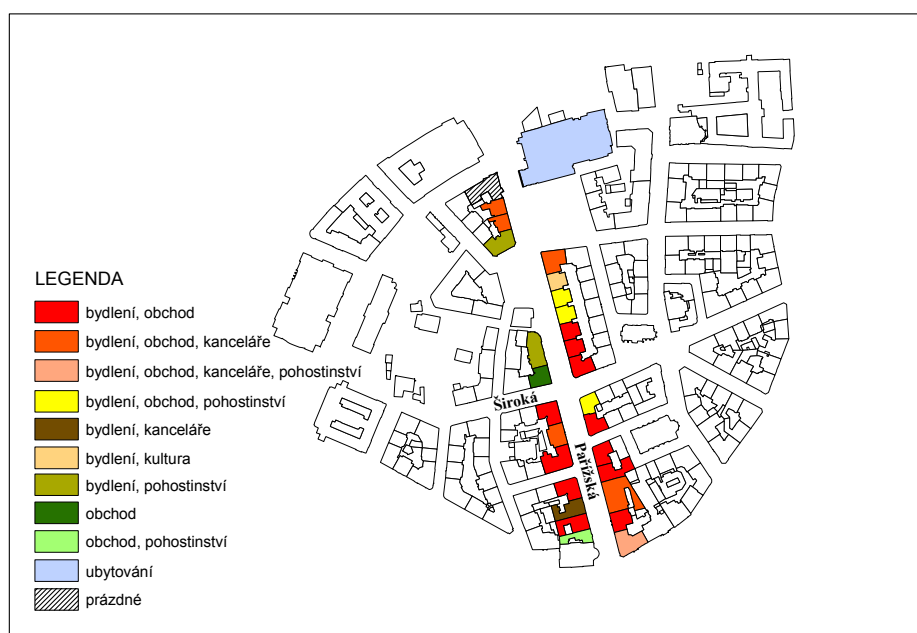
Domy v Pařížské ulici jsou ve výtečném fyzickém stavu, naprostá většina budov je zcela zrekonstruována. Ulice působí velmi dobrým dojmem, o čemž svědčí také zvýšený zájem o bydlení v lokalitě. V dobrém fyzickém stavu jsou také domy v okolí sledované ulice. Rovněž veřejné prostory jsou zde udržované.

Obrázek 39: Fyzický stav budov v roce 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Obrázek 40: Funkční využití budov v roce 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

V 90. letech 20. století se významně proměnila vlastnická struktura domů. Po revoluci byla podstatná část domů navracena v restitucích a některé z nich byly prodány dalším osobám či firmám (nejvíce domů v oblasti patří soukromým fyzickým a právnickým osobám), část zůstala v obecním vlastnictví a k prodeji docházelo postupně. Městská část spravuje určitý podíl v několika domech, ostatní byty v daném domě jsou pak vždy ve vlastnictví fyzických či právnických osob. Tři budovy v ulici patří státu a spravuje je Ministerstvo pro místní rozvoj.

Veřejné prostory

V Pařížské ulici a její blízkosti se nacházejí významné židovské památky. To a atraktivita ulice samotné (luxusní obchody a restaurace) je příčinou zvýšené turistické návštěvnosti lokality téměř po celý rok. Zahraniční turisté oblastí prochází po celý den a zdržují se v místních obchodech a restauracích. Nejrušněji působí ulice v odpoledních hodinách, kdy jí prochází jedna skupina turistů za druhou. Místní restaurace jsou navštěvovány po celý den, plně obsazené jsou však pouze ve večerních hodinách.

Obrázek 41: Veřejné prostory v oblasti Josefova (veřejná zeleň na rohu ulice Pařížská a Břehová vlevo, veřejné prostranství před hotelem InterContinental vpravo)

Foto: Lucie Pospíšilová

Domy v Pařížské ulici již teď obývané vyšší společenskou třídou, svůj sociální status pravděpodobně ještě posílí a v závislosti na konání fyzických osob vlastníků domy v lokalitě se oblast vyššího sociálního statusu obyvatel rozšíří dále od Pařížské ulice. Zájem o bydlení v lokalitě se zdá být vysoký. V územním plánu hl.m. Prahy je téměř celé území Josefova označeno jako čistě nebo všeobecně obytné. Podíl bydlení by zde neměl klesnout pod 60–80 % v závislosti na daném území. Na rozdíl od Nového i Starého Města není v Josefově vysoká nabídka pronájmu nebytových prostor. Zřejmě z důvodu jejich malého množství. Komercializace bude v lokalitě pravděpodobně postupovat velmi pomalu a Josefov si zachová svůj rezidenční charakter.

Případová studie Vodičkova

Katastrální území: Nové Město

Počet domů: 41

Cíl výběru: Sociálně slabší lokalita s vyšším podílem příjemců sociálních dávek

Obrázek 42: Vodičkova ulice

Foto: Dana Macešková

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Jedná se o lokalitu v samém centru města a tomu také odpovídá její povaha a pocity, které v člověku vyvolává. Vodičkova ulice a okolí působí naprosto neklidně, neosobně až chaoticky. Jedná se o velmi rušnou lokalitu (tramvajová doprava, stanice metra Můstek omezená automobilová doprava) a jednu z dopravních tepen a přestupní stanicí pro velké množství Pražanů při jejich každodenním pohybu po hlavním městě. To je pravděpodobně také příčinou, proč celá lokalita působí velmi uspěchaně. Na vysoké hluchnosti se podílí i velké množství lidí, jež se tu pohybuje 24 hodin denně.

Rytmus lokality lze popsat následujícím způsobem:

Ráno se zde setkáme především se školáky, kteří míří do zdejší základní školy nebo jen tudy projíždějí při cestě do jiné školy ve městě. A dále s Pražany, kteří tudy míří do zaměstnání. Během dopoledne postupně ubývá „obyčejných“ místních lidí a Pražanů a zvyšuje se koncentrace turistů. V době oběda se ulice mírně vylidní (turisté obědvají v místních restauracích). Odpoledne se ulice a okolí opět zaplní díky vracejícím se školákům a lidem jdoucím ze zaměstnání i turistům. Od odpoledne do podvečera zde

také nalezneme velké množství lidí, kteří vyrážejí za nákupy a teenagery, kteří tu tráví svůj volný čas. V podvečer se složení lidí opět trochu promění – proudí sem davy turistů jež hledají zábavu a chtějí poznat zdejší noční život. Stejně tak Pražané sem míří do nočních klubů, hospod a diskoték.

Fyzický stav budov

Vodičkova ulice a její okolí je z architektonického hlediska dosti nesourodá. Lokalitu tvoří jak domy staré, stále převážně s obytnou funkcí, které mnohdy nejsou v nejlepším fyzickém stavu. Tak budovy úplně nové, které jsou využívány pro komerční účely (např. galerie Myšák). Obytná funkce z této lokality pomalu začíná mizet. Většina domů se stává sídlem mnoha tuzemských ale i zahraničních firem a v jejich přízemních prostorech se rozkládají obchody. Ty jsou vesměs dvojího druhu – pro turisty (drahé butiky, klenotnictví, zlatnictví, restaurace, obchody s rychlým občerstvením, suvenýry, směnárny atd.) a pro místní obyvatele a Pražany (potravin, obchody s levným textilem a obuví a čínským zbožím atd.). Lokalitou vede tramvajová dráha, je zde stanice metra Můstek a část ulice Vodičkova tvoří pěší zóna, automobilová doprava je vzhledem k omezením méně frekventovaná než např. na nedalekém Václavském náměstí. Dominantní jsou zde i pasáže a průchody mezi domy (palác Lucerna, pasáž Světozor a další).

Obrázek 43: Fyzický stav domů 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Obrázek 44: Způsob využití domů 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Veřejné prostory

Domy mají většinou smíšenou funkci. Veřejného prostranství zde příliš není. Velmi malé prostranství s lavičkami je na rohu ulic Vodičkova a Jungmannova. Nejbližšími prostory s veřejně přístupnou zelení jsou Františkánské zahrady dostupné z pasáže Světozor. Především v pozdních nočních hodinách lokalita nepůsobí příliš bezpečně. Specifická je přítomnost Václavského náměstí jako významného veřejného prostranství. Lokalitu tedy nelze hodnotit samostatně, ale jako část většího funkčního celku. Jednotlivé menší lokality jsou zřejmé z následujících obrázků.

Obrázek 45: Veřejné prostory Vodičkovy ulice

Zdroj: terénní šetření 2008

Obrázek 46: Františkánská zahrada

Foto: Dana Macešková

Obrázek 47: Roh ulic Vodičkova a Jungmannova

Foto: Dana Macešková

Obrázek 48: Roh Vodičkova a Václavské náměstí

Foto: Dana Macešková

Lidé v lokalitě: Tato lokalita, jak již bylo řečeno, je velmi rušná. Myslím si, že v žádnou denní či noční hodinu zde není liduprázdno. Neustále se zde pohybuje směsice nejrozličnějších lidí (turisté, náhodní návštěvníci, zaměstnanci zdejších firem a obchodů, školáci, obyvatelé lokality, a ostatní Pražané). Složení místního „davu“ se mění především podle denní doby.

Mezi typické události lze zařadit i nabízení letáků, vybírání peněz na dobročinné účely nebo žebráctví. Během procházení lokality kdykoli během dne se potkáte s lidmi, kteří buď vybírají peníze na „dobročinné“ účely, nabízejí letáky nebo žebrají. Vzhledem k povaze lokality je pravděpodobné, že zde dochází k častým kapesním krádežím.

Případová studie Vojtěšská

Katastrální území: Nové Město

Počet domů: 24

Cíl výběru: Lokalita s vyšším podílem dětí a půdních vestaveb

Obrázek 49: Vojtěšská ulice

Foto: Dana Macešková

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Lokalita v rezidenční části městské části. Na základě mého pozorování se domnívám, že ač se jedná o lokalitu v centru města, je to ulice klidná s minimálním dopravním provozem (spíše parkoviště než dopravní tepna). Klidná ulice vhodná pro rodiny s dětmi (v ulici sídlí i ZŠ se specializací na výuku cizích jazyků).

Rytmus lokality: Malé množství lidí se v lokalitě nachází především v dopoledních hodinách. Situace se začíná měnit během poledne, v lokalitě se zvyšuje množství lidí. Vidět jsou děti z místní základní školy a narazíme i na množství turistů, jež tudy prochází do dalších částí města nebo obědvají v místních restauracích (na rohu ulic Na Struze a Pštrossova). Během odpoledne je zde tedy větší frekvence pohybu a celkový ruch, to vrcholí podvečerními hodinami, kdy zde turisté často povečeří a poté lokalitu postupně opouštějí a ulice je opět klidná. Během mého pozorování jsem se v lokalitě setkala i s

„pochybnými existencemi“ - místní mini prostranství (na rohu ulic Na Struze a Pštrossova) okupovala dvojice bezdomovců. Domnívám se však, že tato lokalita není jejich běžným rajonem a obvykle se zde nezdržují.

Fyzický stav budov

Většinu ulice tvoří staré, původní obytné domy, které jsou ale v relativně dobrém stavu a ve většině případů již prošli alespoň částečnou rekonstrukcí (nová fasáda, výměna oken, nová střešní krytina). V této ulici se také nachází kostel a fara s malým přilehlým pozemkem zeleně, která však bohužel neslouží veřejným účelům. Kostel prošel částečnou rekonstrukcí (nová fasáda na části kostela naproti ZŠ a ulici Šítkova), ale na odvrácené straně je vidět, jak byla stavba ještě donedávna zanedbaná a neudržovaná. Ulice je dostatečně široká, auta parkují po obou stranách vedle chodníků. Dopravní provoz není veliký.

Obrázek 50: Fyzický stav domů 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Veřejné prostory

Veřejné prostory jsou tvořeny spíše menšími ostrůvky na konci ulice. Jeden z nich se nachází na rohu ulic Pštrossova, Vojtěšská a Na struze, druhý u ulice Pštrossova za kostelem. První z veřejných prostorů je v dobrém a udržovaném stavu a je občas využíván k posezení na lavičkách nebo při venčení psů. Druhý prostor je neudržovaný a působí jakoby bez funkce.

Obrázek 51: Způsob využití domů 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Zajímavé je pozorování denní struktury obyvatelstva v lokalitě. Jelikož je to klidná rezidenční lokalita, během obyčejného dne zde nepotkáte velké zástupy lidí. Narazíte zde převážně na zaměstnance z místních firem, zdejší obyvatele a ostatní Pražany, náhodné návštěvníky a turisty. Během pozorování jsem si všimla, že množství těchto lidí se v lokalitě mění podle různé denní doby.

Obrázek 52: Veřejné prostory Vojtěšské ulice

Zdroj: terénní šetření 2008

Obrázek 53: Roh ulic Pštrossova, Vojtěšská a Na struze

Foto: Dana Macešková

Obrázek 54: Ulice Pštrossova za kostelem

Foto: Dana Macešková

Případová studie Jánský vršek

Katastrální území: Malá Strana

Počet domů: 29

Cíl výběru: Gentrifikovaná lokalita obývaná západními cizinci i bohatými Čechy

Obrázek 55: Ulice Jánský vršek

Foto: Jana Jíchová

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Studovaná oblast se nachází na území katastru Malé Strany, nedaleko Pražského Hradu, tedy poblíž turisticky velmi vytižené oblasti. Tvoří ji následující ulice: Jánský vršek, Břetislavova a část Vlašské (do Nerudovy ulice zasahují pouze dva rohové domy). Tyto ulice patří k užším a zakřivenějším, platí to zejména pro Jánský vršek, Břetislavova je naopak rovná a přehledná, ale na druhou stranu v ní zas není rozlišen chodník a silnice a působí spíš jako pěší zóna. Rozhodně tato lokalita patří k těm příjemným, zajímavým

prvkem jsou i schody a souběžná dlážděná prudká cesta (která trochu postrádá na funkčnosti a efektivnosti, když je nahoře přepažena zábradlím a dole také není plynule přístupná) vedoucí z Nerudovy ulice do ulice Jánský vršek. Ulice Jánský vršek ústí z jedné strany do ulice Vlašská a z druhé strany do Nerudovy ulice. Snad právě proto lze rozpoznat a pocítit tak markantní rozdíl v množství lidí, hluku, aut, zejména oproti Nerudově ulici. Ať jsem byla v této oblasti téměř v jakoukoliv denní dobu, tak jsem na moc lidí nenarazila, spíše mě čekal příjemný klid a tišší prostředí, bez strkání se v tlačenicích a neustálého vyhýbání turistům. Trochu rušněji bylo jen v pátek kolem poledne, kdy sem občas turisté zabloudili. Druhou ulicí spadající do studované oblasti je Břetislavova, která ústí do ulice Jánský vršek a vytváří minináměstíčko, které bohužel slouží pouze jako parkoviště. Z druhé strany ústí na již větší náměstí, které je stejně jako Vlašská ulice, která tvoří druhou stranu studovaných domů v Břetislavově, hlučnější.

Rytmus lokality ve všední dny lze popsat následujícím způsobem:

Ráno je typické zásobování obchodů (z Břetislavovy), dělníci čekající u galerie, opraváři, kteří zcela zablokovali průjezd ulicí Jánský vršek. Objevují se zde většinou luxusní auta, která to teď musí objíždět, prochází pán venčící psa, ticho a klid. V poledne je zde větší ruch, sem tam projdou turisté, zastaví se u galerie, nebo zajdou do hospody, občas projíždějí policisté a celkově zaznamenávám rušnější prostředí, cedule před restauracemi, hudba. Místní obyvatelé se na ulici moc nevyskytují, jen ženy před domem s pronajímanými byty. Navečer je zde stále trochu ruch, turisté ve večerní hospodě. Domů se vracejí luxusní auta a jejich majitelé. Následuje zavírání krámků, galerií a odchod prodavačů. Klid.

Fyzický stav budov

V celé oblasti, až na dvě výjimky, jsou domy alespoň částečně rekonstruované nebo udržované a zachovalé. Výjimky představují dva domy v ulici Jánský vršek: č. 310 a č. 313. Na dům č. 310 je uvalena exekuce. Má pouze jedno patro, které je na rozdíl od přízemí i obývané, ale za to tento dům na zdejší poměry velmi dlouhý (13 oken s většími rozestupy). Okapy a střecha jsou porostlé trávou a jiným rostlinstvem, přízemí je částečně rozbouráno, občas rozbité okno, místnosti jsou prázdné nebo je tam nepořádek. Jednoho dne jsem zažila překvapení, když z tohoto domu vyšla mladá žena s kočárkem, zamkla za sebou, nastoupila do luxusního vozu a odjela... zajímavá polarita. Druhý dům není v tak zdevastovaném stavu, spíše je zanedbaný, ale fasáda je dost opadaná, krásná květinová výzdoba na zpustlost domu spíše ještě poukazuje, než aby ji zmírňovala. V jiné lokalitě by tento dům možná patřil k těm lepším, nebo by tímto tolik nevyčníval, ale v kontextu ostatních domů, působí opravdu omšele. (Na druhou stranu, jak jsem procházela Nerudovou ulicí, tak na mě některé domy nepůsobily moc opraveně. Vypadalo

to, že jejich omšelost není tolik vidět jen díky tomu, že tam jsou krámký, restaurace... Docela mě to překvapilo, předpokládala jsem, že budou v lepším stavu, zvlášť v porovnání se stavem domů ve studované lokalitě...)

Obrázek 56: Fyzický stav domů 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Většina domů je zde využívána pro bydlení (podle katastru z těchto 29 domů je 25 objektů na bydlení, 3 jiné stavby a 1 bytový dům), pouze přízemí jako obchody či galerie (viz dále). Ovšem není bydlení jako bydlení... Snad právě tichost a klidnost místa, samozřejmě blízkost Pražského Hradu a obecně genius loci Malé Strany způsobily přítomnost tolika hotelů či podobných zařízení. Vhodným příkladem pro hotel je Hotel Alchymist, který v Břetislavově ulici zabírá hned tři sousední domy a působí velmi luxusním dojmem, hotel Sax nebo o něco útulněji a domáčněji působící hotel U Žluté boty v ulici Jánský vršek. Kromě hotelů se zde také pronajímají byty, sice bez oficiální cedule, ale zvonky typu Bellevue mluví samy za sebe. Zde se ale patrně jedná i o dlouhodobější pronájmy patrně zejména cizincům (na zvoncích pak bývají buď cize znějící příjmení nebo něco typu apartment no. 1). Nutno podotknout, že nečesky znějící jména se na zvoncích vyskytují zejména v ulici Vlašská a jedná se nejen o cizince západní, ale třeba také asijské či východoevropské. S tímto souvisí i vlastnictví domů. Nejedná se pouze o Čechy, lze najít i vlastníky s adresou v Kanadě nebo v Maďarsku, často jsou vlastníky i firmy nebo Hlavní město Praha. Málokdy patří celý dům pod jednoho vlastníka, převažuje vlastnictví tří a více subjektů.

Obrázek 57: Způsob využití domů 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Dalším rysem jsou firmy sídlící v této lokalitě, v některých domech je řada schránek s nápisy různých firem, ačkoliv cedule zvenku nejsou. Pokud zrovna tento dům nevlastní a vskutku tam nesídlí, tak se patrně jedná jen o triky s adresami. Tyto subjekty patří do nejrozličnějších odvětví, od investičních firem, přes pojišťovací, realitní až po filmové, kromě českých se zde objevují i firmy německé či rakouské. Přízemí domů bývají využita jinak než k bydlení, od galerií (Galerie Jánský vršek, galerie Pokorná), přes gurmánské kluby, restaurace (U Sedmi švábů a U Osla v kolébce, Jánský vršek), obchody (suvenýry na rohu Nerudovy ulice) po potraviny (minimarket ve Vlašské nebo Potraviny No. 33, které stačily zkrachovat o prázdninách) nebo „nekomerční“ využití v podobě ordinací doktorů (Břetislavova).

Těžko nějak jednoznačně shrnout, jak působí tato lokalita. Z větší části jako již několikrát zmiňované tiché a klidné místo, kudy ani nechodí moc lidí. Sem tam sem zabloudí pár cizinců, zejména do rušnější Vlašské ulice, kde jsou na to i více upravena přízemí domů (obchody). Navíc je tato ulice nejvhodnější pro dopravu (Jánský vršek je nahoře příliš úzký a strmý, navíc se obloukem přes jinou ulici silnice vrací do Vlašské, Břetislavova je spíše pro zásobování a pěší). Zároveň se v těsné blízkosti nachází několik velvyslanectví (německé, americké a italské), což má také vliv na studovanou oblast. Nelze opominout ani hlavní sídlo ODS v ulici Jánský vršek. (Tyto instituce lze považovat za hlavní

ovlivňující: velvyslanectví, sídlo ODS a Pražský Hrad a nejen na něj napojený turistický ruch).

Veřejná prostranství

Velkou škodou je absence veřejného prostranství, místa pro setkávání, posazení a pozorování okolí. Domy v ulici Jánský vršek a Břetislavově sice mají vnitřní dvorky, ale ty jsou zcela soukromé, bez volného přístupu zvenku. Navíc některé dvory fungují spíše jako parkoviště pro luxusní vozy (To je další poznatek, opravdu málokdy jsem zde postřehla nějaké starší auto, pokud tedy již nějaká parkovala na ulici, tak vypadala dražší, bez škrábanců...) Stačilo by pár laviček, třeba právě u nevyužité prudké cesty v ulici Jánský vršek nebo zrušit parkoviště v rozšířené části této ulice, ovšem těžko říct, kdo by stál o výhled na hotely.

Obrázek 58: Všední den v ulici Jánský vršek

Foto: Jana Jíchová

Obrázek 59: Horní část lokality

Foto: Jana Jíchová

Pokud se opominou návštěvníci sídla ODS a dalšího domu o kus dál, kde sídlí Bistro Films, tak jsem jich za celou dobu moc nepotkala. Jednou procházel muž se psem, zastavoval se na kus řeči s někým dalším, pak paní s kočárkem nastupující do luxusního auta, také svátečně oblečená rodina vycházející z domku v ulici Jánský vršek a velmi moderně oblečená dáma, která parkovala své luxusní auto na dvoře jednoho z domů v Jánské ulici. Ve Vlašské ještě dvě ženy s dětmi postávající před domem, ve kterém se pronajímaly byty, jedna z žen byla cizinka, ale česky uměla poměrně slušně. Těžko soudit něco o takovéto malé skupince spatřených lidí. Další skupinou jsou turisté, kteří buď jen procházejí, nebo bydlí ve zdejších luxusních hotelech. Většinou se jednalo o procházející cizince, poměrně slušně oblečené, kteří mířili buď do hospod, nebo si prohlíželi obchody-galerie. Trochu jiný průběh lze vidět ve Vlašské, kde je větší provoz a chodí tam daleko více lidí. Třetí skupinou jsou Češi pracující ve zdejší oblasti, zahlédla jsem jen pár lidí, kteří spíš zvědavě pokukovali, co tam asi dělám s těmi papíry a foťákem.

Na závěr snad už jen shrnout, že na mě tato oblast skutečně působila jako udržovaná, opravovaná část. Ovšem velký vliv na to má i množství hotelů, u kterých je bezpodmínečně nutné, aby vypadaly nově, opraveně, v dobrém stavu... Co se týká obyvatelstva, tak těžko zobecňovat. Obecně lze říci, že zde žije patrně nadprůměrné množství cizinců, že zde patrně žije i dost bohatých lidí (vzhledem k autům a teoreticky i stavu domů, což ale nemusí přímo souviset).

Případová studie Kampa

Katastrální území: Malá Strana

Počet domů: 28

Cíl výběru: Atraktivní rezidenční lokalita s prolínáním turistů a místního obyvatelstva

Obrázek 60: Na Kampě

Foto: Nina Dvořáková

Vymezení území a charakteristika denního rytmu lokality

Na Kampě jsem byla 29.7. 2008, večer mezi 19:00-20:00, ten den bylo kolem 30 °C. Kampa je jeden velký veřejný prostor. Na jihu Kamy leží park s lavičkami, stromy a dětským hřištěm. Na severu je park nahrazen zástavbou starých měšťanských domů, které stojí kolem oválného náměstíčka. Na severním cípu přetíná Kampu Karlův most, za mostem jsou už jen dvě budovy (jedna obytná, druhá lepší restaurace) a větší dětské hřiště. Na Kampě jsou dvě nová dětská hřiště, jedno se k večeru uzavírá, jsou odděleny od okolního veřejného prostoru, myslím, že je to dobrý nápad aspoň déle vydrží.

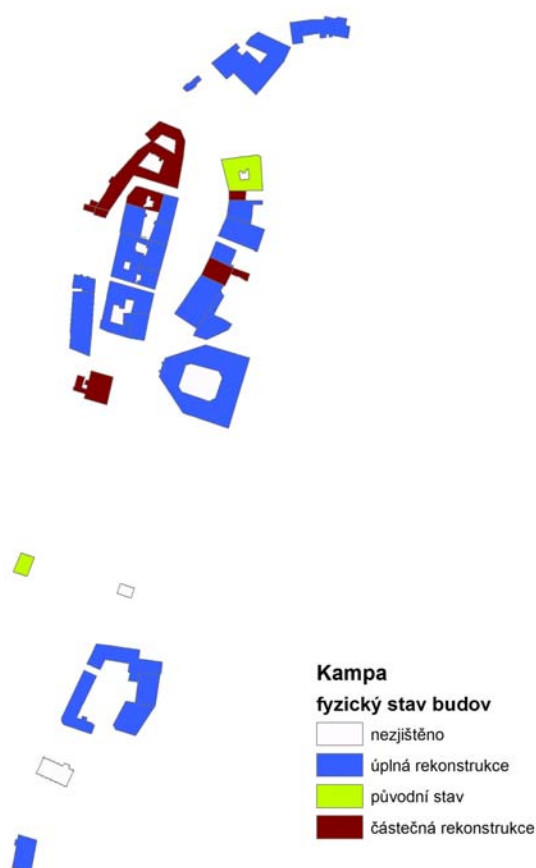
Denní rytmus lokality ovlivňuje počasí i roční doba. Dominantním prostorem je velká zelená plocha, stromy, lidé sedící na trávě, příjemný prostor pro relaxaci v centru města.

V parku se procházeli lidé, posedávali na lavičkách, četli si, hráli v trávě hry, na trávníku posedávali také větší skupiny lidí, někdo odpočíval, někdo pořádal piknik, někdo popíjel alkohol. Mísily se zde všechny věkové kategorie, turisté i Češi. Většina lidí tudy procházela směrem ke Karlovu mostu a dále do centra města. V parku je velké množství laviček s výhledem na druhý břeh Vltavy, většina jich ten den byla obsazená. Lidé se chodí dívat na vystavené venkovní exponáty kolem Muzea Kampa, fotí si výhled na Prahu. Podél Vltavy jsou rozmístěny zahrádky různých restaurací.

Fyzický stav budov

Většina domů v zastavěné části je opravená, z místa dýchá příjemná atmosféra. Na náměstíčku jsou vysázeny stromy, pod nimi jsou řady laviček. Kolem domů jsou rozmístěné zahradní restaurace. Pokud už mají domy na Kampě komerční využití, jde především o hotely a restaurace. Překvapilo mě, že je zde velký počet obydlených domů. Zanedbaná je hlavně oblast pod Karlovým mostem a ulice podél Vltavy na severní straně Kampy.

Obrázek 61: Fyzický stav domů 2008

Zdroj: terénní šetření 2008

Veřejné prostory

Na Kampě bylo celkem hodně lidí, přesto nebyla přeplněná. Většina lidí se procházela, málo kdo někam spěchal. Přispívá k tomu charakter lokality, která je vnímána a navštěvována především jako veřejný a rekreační prostor. Ve vymezeném území můžeme popsat několik významných veřejných prostranství:

Důležitým místem je především park Kampa, který tvoří velká travnatá plocha s lavičkami a vzrostlými stromy. V parku stojí menší domeček, potřeboval by zrekonstruovat, je dost zchátralý. Všechny veřejné prostory jsou kvalitní, ale mohly by být častěji uklízeny. Mezi nevyužité budovy patří také Werichova vila, která je alespoň částečně opravená

Obrázek 62: Park Kampa

Foto: Nina Dvořáková

Obrázek 63: Dětské hřiště na Kampě

Foto: Nina Dvořáková

Také náměstí na Kampě je udržované, příjemné, dominují stromy ve střední části s lavičkami. Kolem jsou rozmístěny zahradní restaurace. Veřejnému prostoru není co vytknout.

Obrázek 64: Náměstí na Kampě

Foto: Nina Dvořáková

Dalším veřejným prostorem jsou lavičky pod Karlovým mostem a okolí mostu.

Obrázek 65: Veřejné prostranství kolem Karlova mostu na Kampě

Foto: Nina Dvořáková

Území pod mostem by mohlo být čistější, je spíše v zanedbaném stavu. Je zde vykopaná dlažba. Za mostem u obytného domu stojí velké množství aut (území slouží jako parkoviště, nevím jestli pro dům nebo blízkou luxusní restauraci), možná by ho bylo možné využít i jinak. Je zde umístěno pěkné dětské hřiště, kde si hráli především děti cizinců.

Jako veřejné prostranství lze vnímat i břeh Vltavy. V některých místech by mohla být opravena dlažba a jednotlivé domy. Chybí květiny pro oživení místa. Jsou odsud skvělé výhledy na Prahu a Karlův most, proto se zachází a fotí se zde velké množství turistů. Krmě toho je zde také přístaviště lodí.

Obrázek 66: Nábřeží Vltavy na Kampě

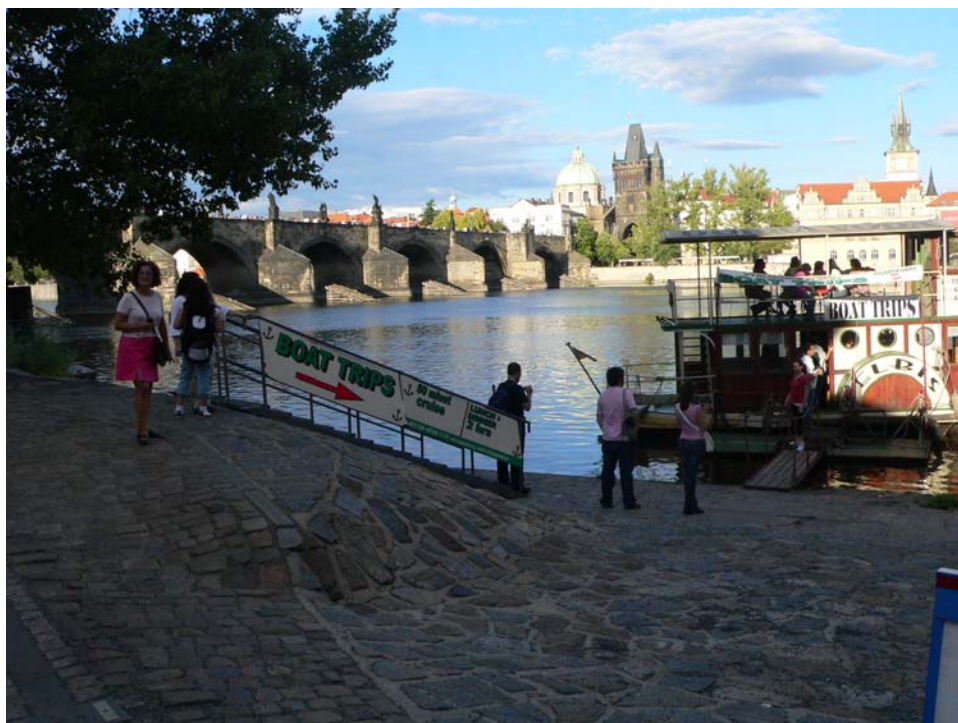

Foto: Nina Dvořáková

3.4 Shrnutí terénního šetření

Případové studie osmi diferencovaných rezidenčních lokalit na území městské části Praha 1 umožnily zevrubný pohled na některé charakteristické vlastnosti a jevy lokálního života v centru hlavního města. Vedle detailního mapování fyzického stavu domů, vlastnické struktury a funkcí jednotlivých domů, které mohou sloužit jako podkladové informace pro další analýzy, se nám podařilo zachytit částečně i měkké faktory ovlivňující symbolickou hodnotu místa, *genia loci* a rytmus lokalit v rozdílné denní doby. Všechny tyto charakteristiky společně s rezidenty a uživateli daných míst společně utvářejí sociální a ekonomické prostředí místa, které se následně promítá do fyzického stavu, atraktivity a ceny bydlení i percepce míst a celých čtvrtí místním obyvatelstvem i při pohledu z venku. Tyto vlastnosti a jejich vnímání do značné míry formují rezidenční preference obyvatelstva a promítají se jako pull a push faktory při rozhodování o stěhování do/z lokality.

Terénní šetření prokázalo diferencovaný vývoj jednotlivých částí městského centra v transformačním období a jasnou profilaci lokalit především v závislosti na ekonomickém potenciálu daného místa. Komercializace a gentrifikace tak zasáhla především lokality v nejatraktivnějších částech města, což se následně promítlo do cen nemovitostí a nájmů na dobrých a „ostatních“ adresách městského centra. Je do značné míry přirozené, že v místech největšího potenciálního zisku se dynamicky prosadily funkce a aktivity, které mohou vyšší ceny majitelům nemovitostí platit. Z našich případových studií sem můžeme zařadit například Jánský vršek, Pařížskou ulici nebo Kampu. Tyto lokality jsou v Praze formovány zejména turistickým ruchem a v rezidenční oblasti nahrazováním původního obyvatelstva lidmi s vyšším sociálně-ekonomickým statutem. To je zřejmé zejména z cen bydlení v centru města, které dosahují zhruba dvojnásobku cen oblastí vnitřního města. Vedle těchto oblastí existují lokality s primárně rezidenční funkcí, kde proměna sociální struktury je relativně pozvolná a do značné míry i otupena dlouhodobou regulací nájmů v některých bytových domech (Vojtěšská, Dlouhá). Komercializace, tedy nahrazování rezidenční funkce transformací domovního fondu na nebytové účely, je typická především pro obchodní centrum města. Václavské náměstí, Krakovská nebo Vodičkova ulice mají přirozeně nejmenší podíly rezidenční funkce, avšak v žádném případě o těchto lokalitách neplatí, že se transformují do měst duchů. Zastoupení bydlení je ve všech lokalitách relativně významné.

Sociální status obyvatelstva lze posoudit například na základě map konstruovaných na základě počtu příjemců sociálních dávek. Mapy jednotlivých lokalit s vykreslenými příspěvky na bydlení v roce 2008 jsou k dispozici v příloze této zprávy a mohou sloužit k cílené sociální politice městské části.

4. DOPORUČENÍ

4.1 Možnosti přilákání a stabilizace obyvatel městské části

Bydlení v centru Prahy pochopitelně přináší pro rezidenty jak výhody, tak nevýhody. Vnímání kvality života samotnými obyvateli je účinným nástrojem, jak některá z těchto pozitiv a negativ bydlení ve středu Prahy odhalit.

Největší problémy, které obyvatelé Prahy 1 vnímají ve vztahu ke kvalitě života a bydlení, existují v oblasti dopravy, v obytném a životním prostředí a v bezpečnosti. Na špatných možnostech parkování v místě bydliště a na negativech plynoucích z hustého automobilového provozu se shodla velká část obyvatel oslovených v rámci šetření. Kvalitu života pro mnohé respondenty významně snižuje také velká hluchnost prostředí, znečištěné ovzduší, nedostatek zeleně a parků a rovněž nepořádek na ulicích a veřejných prostorech. Zatímco problém dopravy v centrech měst je dlouhodobou a těžko řešitelnou záležitostí, zajištění pořádku a čistoty na ulicích i podpora údržby veřejných prostor a zelených ploch představuje úkol, který je v silách vedení města.

Prostor pro zlepšení existuje rovněž na poli kriminality a bezpečnosti. Obyvatelům městského centra je nepříjemná zejména přítomnost podivných a nepřizpůsobivých osob v různých částech Prahy 1, zejména v okolí Hlavního nádraží, v okolí metra Národní třída a na Václavském náměstí. Znepokojující je také relativně vysoký podíl obyvatel Prahy 1, kteří mají s kriminalitou špatnou zkušenost, ať už osobní či někoho ze svých blízkých a známých. Lidé si v souvislosti s bezpečností stěžují také na malý počet policistů v ulicích města.

Proces komercializace spojený s nárůstem komerčních ploch a vytlačováním méně výnosných aktivit z nejatraktivnějších lokalit centra města se odráží v nižší spokojenosti obyvatel Prahy 1 s nabídkou obchodů a služeb v místě bydliště. Výhrady obyvatel se objevují nejen k dostupnosti základních obchodů a služeb, ale také k cenové přijatelnosti provozoven v Praze 1.

Slibným předpokladem pro stabilizaci obyvatel v městské části Praha 1 je skutečnost, že přes vnímání řady problémů v místě bydliště nemají dvě třetiny respondentů oslovených v anketním průzkumu v úmyslu stěhovat se z centra Prahy pryč. V místě bydliště je často drží pocit domova a citový vztah k místu. Atraktivitu bydlení ve středu Prahy podporuje

rovněž historické a architektonické kouzlo městského centra. Centrální poloha Prahy 1 spojená s dobrou dostupností zaměstnání, škol, obchodů, hromadné dopravy, zábavy a kultury zvyšuje komfort bydlení pro řadu obyvatel, zejména lidí preferujících městský životní styl.

Na druhou stranu z pohledu určitých skupin obyvatel nepředstavuje centrum měst vhodné prostředí k životu. Jedná se především o rodiny s dětmi v předškolním a mladším školním věku, které nepovažují Prahu 1 za místo příhodné pro výchovu potomků a centrum města také ve větší míře opouštějí. Zlepšení kvality života této složky populace, ať už v podobě lepší nabídky čistých a upravených zelených ploch, míst k procházkám, dětských hřišť a koutků či kaváren uzpůsobených pobytům matek s dětmi (např. nekuřáckým prostředím), představuje důležitý krok ke stabilizaci této složky populace v městském centru.

4.2 Další doporučení

Z hlediska řešitelů výzkumného úkolu je na tomto místě účelné poznamenat, jaké aktivity a změny by napomohly komplexnějšímu a detailnějšímu (přesnějšímu) hodnocení sledované tematiky. K tomu nás opravňuje zejména zkušenost z dalších podobných výzkumů a spolupráce s úřady a institucemi v dalších velkých městech České republiky.

Na pracovišti úřadu městské části Praha 1 je nutné zkvalitnit práci se statistickými daty a evidovat alespoň základní ukazatele demografické a bytové statistiky. Výzkumný tým měl významné problémy s dosažením datové základny pro elementární analýzy. Nedostatečné je zejména retrospektivní sledování demografických údajů (narození, zemřelí, přistěhovalí, vystěhovalí), zcela nedostatečné jsou informace o počtech a charakteristice bytového fondu obecně na území městské části a především ve vlastnictví MČ Praha 1. Tyto nedostatky snižují prestiž úřadu a významně prodlužují sběr potřebných informací. Doporučujeme zvážit možnost zavedení informačního systému o území městské části s náplní retrospektivních dat o demografické struktuře a pohybu obyvatelstva, o sociálních charakteristikách domácností, údajích za bytový a domovní fond. Vhodným referenčním rámcem může být například sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Běžná je správa těchto dat v prostředí geografických informačních systémů (GIS).

Pro kvalitní výsledky analýzy byla zejména ve fázi sběru statistických dat a v průběhu realizace anketního průzkumu důležitá spolupráce s kompetentními osobami na úřadu městské části. Málo pružná a zdoluhavá spolupráce s MČ Praha 1 se odrazila zejména v absenci některých důležitých statistických dat, které by umožnily mnohem více rozkrýt

problematiku vybydlování centra Prahy. Dalšímu výzkumu by pomohly zejména detailní sondy a analýzy zpracované pro různé účely v minulosti. Mezi významnými podklady, které neměl výzkumný tým k dispozici patří zejména údaje o změnách ve funkčním využití jednotlivých domů nebo o nájemnících obecních bytů. Problémy spojené s informací o anketě na internetových stránkách, v měsíčníku Prahy 1 a v informačním centru vedly spolu s malou ochotou ředitelů některých škol k relativně nízké návratnosti ankety. Doporučujeme v případě zadání dalších výzkumných úkolů ze strany městské části mnohem větší pozornost věnovat komunikaci se součástmi organizační struktury městské části i dalšími institucemi, bez nichž nelze některé části analýzy kvalitně zpracovat.

5. ZÁVĚR

Vylidňování center velkých měst je dlouhodobý a v řadě ohledů přirozený proces. Koncentrace rezidenční funkce do nejužších center měst je v různých částech vyspělého světa velmi rozdílná. Extrémním případem jsou americká města s výhradně komerčním city, takřka bez podílu rezidenční funkce. Oproti americkým městům se projevy citizace a komercializace centrálních částí měst v evropských zemích projevují s nižší intenzitou. Praha a její centrum je, podobně jako další evropská města, charakteristická vysokou kvalitou rezidenčního prostředí, tradicí bydlení v centru města a vysokou symbolickou hodnotou rezidenčních lokalit. Přesto je proces vylidňování území městské části Prahy 1 v posledních letech evidentní. Z hlediska historických trendů lze říci, že v transformačním období po roce 1989 byl trend komercializace a decentralizace obyvatelstva z jádra města o něco intenzivnější než v předchozích desetiletích. Tato perioda ve vývoji města a jeho společnosti byla však v řadě ohledů specifická a dynamika změn vlastnických struktur, funkčního narovnání a revitalizace celého městského jádra se nebude v blízké době opakovat. Pokles počtu bytů se v posledním intercensálním období zhruba blížil úbytkům bytového fondu v 70. a 80. letech.

Významným způsobem se však v posledních letech mění velikost a struktura domácností. Demografické a společenské trendy se v centru Prahy promítají specifickým způsobem. Narůstají počty jednočlenných domácností, neúplných rodin, různých forem kohabitací a zejména přechodného bydlení. Sledování těchto trendů v územním detailu Prahy 1 je možné jen s využitím detailních statistických podkladů. Ty v případě Prahy 1 nejsou z řady důvodů snadno dostupné. Je zřejmé, že se liší statisticky vykazované a reálně bydlící obyvatelstvo na území městské části. Vedle demografického stárnutí se podílí na demografické proměně obyvatelstva městské části zejména internacionalizace – příliv zahraniční migrace. Území centra Prahy je multikulturní oblastí nejen z hlediska přítomného obyvatelstva (turisté, návštěvníci), ale mění se i národnostní struktura rezidentů centra.

Cílem místních vlád evropských měst je zachovat v centrech rezidenční funkci. Tento trend návratu obyvatelstva do jádrových měst je v literatuře popisován jako reurbanizace. Odborníci považují udržení rezidentů nebo posílení jejich počtu v centrálních částech měst vesměs za pozitivní prvek ve vývoji městského organismu. Zároveň se také shodují na tom, že tento trend nelze očekávat bez výrazné aktivity (intervence) místní vlády. Přirozený vývoj městského systému vede k postupnému rozšiřování městského centra a posilování progresivních a dražších aktivit a jejich koncentraci do center měst na úkor rezidenční funkce. Také politickým zastupitelům

Prahy a městské části Praha 1 se může podařit trend vylidňování zastavit nebo omezit. K tomu je však nutná aktivita využívající regulace tržních principů a silná pozice při správě území v klíčových rozhodnutích. Spíše politickým rozhodnutím pak je, zda je současný poměr rezidenční a komerční funkce v centrální části města nízký nebo vysoký, jaký má být cílový stav a k jakým problémům daná míra v budoucnosti povede. Prvním krokem pak může být deklarace tohoto cíle nebo např. zpracování této analýzy.

Politická reprezentace by si s ohledem na tuto problematiku měla klást následující otázky, které nebyly předmětem naší studie:

Jaké nástroje a aktivity v současné době místní vláda směřem ke zmírnění komercializace a vylidňování vykonává? Jaký vliv má částečná regulace nájemného? Jaký vliv má vlastnictví domů a bytů městskou částí?

Jaká situace nastane po deregulaci? Jak se změní síla městské části ovlivňovat aktivity v privatizovaném bytovém fondu, např. při transformaci bytové na nebytovou funkci a jak dlouho bude případně tento poměr garantovat? Jaký podíl domů je efektivní uchovat ve vlastnictví veřejného sektoru?

Jak jsou dodržovány regulace rezidenční funkce v územním plánu města a kdo na to dohlíží, kdo tyto kvóty kontroluje a jak jsou obcházeny? Jak je přistupováno ke změnám ve funkčním využití domu, jak se transformují byty na nebyty a jak je tomu naopak, kdo povoluje tyto změny a dělá to dobře?

Kdo tyto věci systematicky sleduje a kontroluje, existují pro procesy daná pravidla a je vůle je nastavit?

Vedle těchto tvrdých normativních možností má místní správa řadu možností, jak ovlivňovat nepřímo kvalitu rezidenčního prostředí, lákat potenciální rezidenty, popř. stabilizovat místní obyvatelstvo. Mezi měkké faktory můžeme zařadit péči o veřejné prostory, zvýraznění symbolických hodnot místa, environmentální kvality, dohled nad kvalitou služeb, zejména školství a sociálních služeb. Tímto způsobem se lze částečně bránit plošné gentrifikaci a udržet diverzifikovanou Prahu 1 s charakteristickými lokalitami a čtvrtěmi. Za důležitý faktor považujeme komunikaci s obyvatelstvem a místními spolky a sdruženími (např. aktivita Sdružení Nového Města pražského na Václavském náměstí) nebo seřazení priorit na základě ankety vzniklé v rámci předkládané analýzy. Velký význam má například zviditelnění lokálních elit, podpora lokálního patriotismu, lokální identity a lokální zodpovědnosti.

ANKETA PRO OBYVATELE MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 1

KVALITA ŽIVOTA OBYVATEL CENTRA PRAHY

Vážení obyvatelé městské části Praha 1,

odborníci z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v současné době zpracovávají pro Úřad městské části Praha 1 studii zaměřenou na zhodnocení kvality života obyvatel. Jedním z cílů studie je zjistit, jak jsou obyvatelé spokojeni ve svém bydlišti a navrhnout kroky ke zlepšení kvality bydlení na Praze 1. Rádi bychom Vás požádali o vyplnění krátkého dotazníku, který je anonymní. Každý vyplněný dotazník je pro nás velmi cenný zdroj informací, proto Vám **velmi děkujeme!**

Dotazník v elektronické podobě naleznete na úvodní straně na **internetových stránkách Městské části Praha 1** (www.praha1.cz). Dotazník v tištěné podobě si můžete vyzvednout v **Informační kanceláři MČ Praha 1**, Vodičkova 18, Praha 1.

Univerzita Karlova
v Praze

Socioekonomická analýza území MČ Praha 1

KVALITA ŽIVOTA OBYVATEL CENTRA PRAHY

Městská část Praha
1

Vážení obyvatelé městské části Praha 1,

odborníci z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v současné době zpracovávají pro Úřad městské části Praha 1 studii zaměřenou na zhodnocení kvality života obyvatel. Jedním z cílů je zjistit, jak jsou obyvatelé spokojeni ve svém bydlišti. Výsledky analýzy budou využity pro návrh kroků ke zlepšení kvality bydlení na Praze 1. Rádi bychom Vás požádali o vyplnění krátkého dotazníku, který je anonymní. Každý vyplněný dotazník je pro nás velmi cenný zdroj informací, proto Vám **velmi děkujeme!**

Dotazník v elektronické podobě naleznete na úvodní straně na **internetových stránkách Městské části Praha 1** (www.praha1.cz).

DOSTUPNOST OBCHODŮ A SLUŽEB

- 1- Jaký obchod nebo služba Vám v okolí Vašeho bydliště nejvíce chybí / je špatně dosažitelný / finančně nedostupný?

.....

PROSTŘEDÍ BYDLIŠTĚ

- 2- Jak hodnotíte prostředí Vašeho bydliště z hlediska:

	dobré	spíš dobré	spíš špatné	špatné	nevím
Fyzického stavu domů					
Množství veřejných prostor					
Kvality veřejných prostor					
Množství zeleně					
Cistoty a pořádku					
Počtu dětských hřišť					
Počtu parkovacích míst					

- 3- Které veřejné prostory v okolí Vašeho bydliště využíváte? K jakým aktivitám (procházka, setkání s přáteli, venčení psa, hra dětí apod.)?

Konkrétní místo	Aktivita

BEZPEČNOST

- 4- Cítíte se ve svém místě bydliště bezpečně?

ve dne ☐ ano ☐ spíš ano ☐ spíš ne ☐ ne ☐ nevím
v noci ☐ ano ☐ spíš ano ☐ spíš ne ☐ ne ☐ nevím

Pokud NE, spíš NE

- 5- Z jakého důvodu? ☐ Nekvalitní pouliční osvětlení
 (Můžete zaškrtnout ☐ Nepříjemné fyzické prostředí
 i více možností) ☐ Malý počet policistů v ulicích ☐

- Výskyt podivných osob ☐
 Špatná zkušenost ☐
 Informace v médiích ☐
 Jiné.....

6- Která místa v okolí Vašeho bydliště vnímáte jako nebezpečná? Proč?

Konkrétní místo	Důvod

7- Máte Vy, nebo někdo z Vašich blízkých či známých, špatnou osobní zkušenost z označených nebezpečných míst? ☐ ano ☐ ne

Pokud ANO:

8- Jakou?.....

BYDLENÍ A STABILITA

9- Máte na Praze 1 trvalé bydliště? ☐ ano ☐ ne

10- Bydlíte v ☐ obecním bytě ☐ nájemním bytě (pronájmu) ☐ ve vlastním bytě
☐ v bytě rodinného příslušníka ☐ družstevním bytě
 jiné.....

11- Jak dlouho zde bydlíte?

12- Odkud jste sem přišel/šla (město, čtvrť)?.....

13- Kolikrát v životě jste se stěhoval/a?.....

14- Chtěl/a byste se odsud odstěhovat?
☐ ano ☐ spíše ano ☐ spíše ne ☐ ne ☐ nevím

15- Proč se chcete či nechcete odstěhovat?.....

16- Uvedte, prosím, kolik lidí bydlí ve Vašem domě

SOCIÁLNÍ KONTAKTY

17- Cítíte se „doma“ na Praze 1?
☐ ano ☐ spíše ano ☐ spíše ne ☐ ne ☐ nevím

18- Jak hodnotíte vztahy obyvatel v místě Vašeho bydliště?
☐ dobré ☐ spíše dobré ☐ spíše špatné ☐ špatné ☐ nevím, neznáme se

19- Odhadněte, prosím, kolik lidí v okolí Vašeho bydliště považujete za své přátele nebo známé.
 Rozdělte je na obyvatele blízkého okolí Vašeho bydliště a celé Prahy 1.
 okolí bydliště..... Praha 1.....

20- Lidé v mém okolí si navzájem vypomáhají (např. vyzvedávání pošty, půjčování náradí, drobné opravy):

- ☐ velmi často (několikrát měsíčně) ☐ často (jednou měsíčně)
☐ občas (několikrát ročně) ☐ zřídka (jednou ročně)
☐ nikdy ☐ nevím

21- Byl/a jste u voleb do zastupitelstva městské části v roce 2006?

- ☐ ano ☐ ne ☐ ne (na Praze 1 jsem nebydlel/a)
☐ ne (na Praze 1 jsem nebyl/a hlášen/a k trvalému bydlišti)

MOBILITA

22- Uvedte, prosím, místo (ulici), kde pracujete.....

23- Uvedte, prosím, kolik minut vám trvá cesta do zaměstnání.....

24- Uvedte, prosím, místo (ulici), kde nakupujete potraviny.....

25- Uvedte, prosím, jak často využíváte Prahu 1 k procházkám nebo k návštěvám místních kulturních a zábavních zařízení?

- ☐ 4-7× za týden ☐ 1-3× za týden ☐ 1-3× za měsíc ☐ méně často

26- Co je pro Vás největším problémem v místě Vašeho bydliště?

.....

Pohlaví ☐ muž ☐ žena

Věk ☐ 15–24 ☐ 25–39 ☐ 40–54 ☐ 55–69 ☐ 70 a více

Vzdělání ☐ základní ☐ střední bez maturity
 ☐ střední s maturitou ☐ vysokoškolské

Ekonomická aktivita ☐ zaměstnanec ☐ podnikatel ☐ důchodce

☐ nezaměstnaný ☐ student ☐ na mateřské dovolené ☐ v domácnosti

Jiný.....

Typ domácnosti Kolik členů má Vaše domácnost?.....

Žijete v rodině s dětmi do 15 let? ☐ ano ☐ ne

Adresa respondenta (ulice a číslo popisné):.....

DĚKUJEME VÁM ZA SPOLUPRÁCI.

Dotazník vyplněný elektronicky zašlete prosím na e-mail:

Mgr. Lucie Pospíšilová, lucie.pos@seznam.cz

Tištěný dotazník zašlete na adresu: Dr. Jana Temelová, Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43, Praha 2.

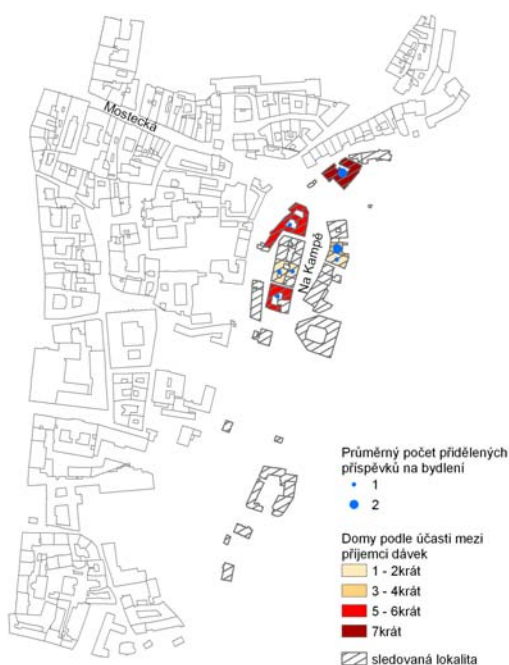
Příloha: Mapy sociálních dávek v případových lokalitách I

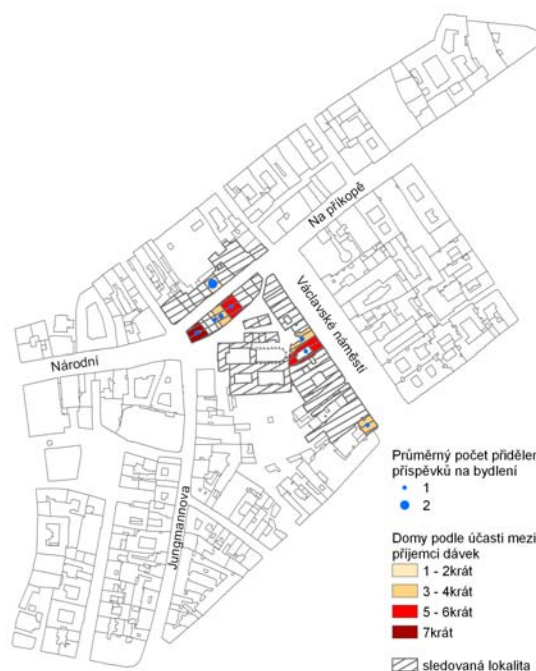
Pařížská

Vojtěšská

Na Kampě

Václavské náměstí

Příloha: Mapy sociálních dávek v případových lokalitách II

Krakovská

Vodičkova

Jánský vršek

Dlouhá